C grauentur in dandis expēſis ꝑdicatorib⁹ ſuis. Luc. x. f. Si qd ſuperogaueris ⁊c. Hoc ē euāgeliū predicare: ⁊ ſūptus officio debitos non q̄rere. j. Cor. ix. b. a Beati⁹ ē. Hoc i euāgelio nō legit. Nō eni oīa ſcripta ſunt: ſed forte h̄ paulus

hieroſolymā. n Orauim⁹ / alterutrū. B. Uſq̄ hodie monſtrat loc⁹ i arenis vbi parit orabāt. Hic impleta eſt ꝓphetia. Ps. Filie tyri ⁊c. Nulla eni ciuitas cū maiori dulcedine apoſtolū ſuſcepit: tenuit et dimiſit. o Illi / tyrū. p Nauigatione explicita. Ps. 4.

ab apl'is audiuit vel a ſpūſancto accepit. Joh. vlt. g. Multa q̄dē ⁊ alia. Vel pōt dici q̄ hui⁹ ſenſus ē Luc. vj. e. Oi petenti te tribue. Et Mat. x. b. Nolite poſſidere aur ⁊c. B. Nō illis q̄ ſecuti ſūt eū relictiſ omnibus. Mat. xix. d. diuites elemoſynarios ꝑ

A ponit: ſed illos maxime glorificat q̄ renūciātes oīb⁹ q̄ poſſident nihilominꝰ laborāt manib⁹ ſuis vt habeant vn̄ tribuāt neceſſitatem patiēti: Eph. iiij. g. b Orauit / ꝓ ſe q̄ ꝓfectur⁹ erat / cōmendās eos deo / maxie ꝓpt ſuū receſſū ⁊ lupoꝝ aduentum.

Expo. Ca. XXI

C Um autē factū eſſet ⁊c. Hoc capitulū diuidit in q̄tuor ptes. In prima dr quō paul⁹ p diuerſa loca trāſiēs: ⁊ veniēs tyrū: rogat⁹ ē a fratrib⁹ ne iret hieruſalē. In ſcda quō de

B tyro venit ceſareā ad domū philippi: ⁊ de aduentu ⁊ prophetia agabi de paulo: ibi: Et expletis. In tertia quō veniens hieruſalē de cōſilio iacobi aſſumpſit votū naçareoꝝ ꝓpt iudeos: ibi: Poſt dies. In quarta q̄modo iudei man⁹ inieceriit i paulū / falſo accuſātes eū / ⁊ aduētu tribuni q̄ ereptū de manib⁹ iudeorum duxit i caſtra: a q̄ petitā loquendi ad populū licētiā obtinuit:

g. ii. b. ibi: Dū aūt ſeptē dieſ ⁊c. Dicit ergo Cum aūt factum eſſet ⁊c. d In phenicē / ꝓuinciā

a Beati⁹ ē magi dare q̄ accipe. Et cū hec dixiſſet: poſitiſ

b genib⁹ ſuis orauit cū oīb⁹ ill'. Magn⁹ aūt flet⁹ fact⁹ ē oīm: ⁊ ꝓcūbentes ſup collū pauli: oſculabant eū dolētes maxie i verbo qd̄ dixerat: qm̄ amplius faciem ei⁹ nō eſſent viſuri. Et deducebāt eū ad nauē.

c C Um aūt fa Ca. XXI ctū eſſet vt nauigaremus / abſtracti ab eis: recto curſu venim⁹ choum: ⁊ ſequenti die rhodū: ⁊ inde patharā. Et cū inueniſſem⁹ na

d uem trāſfretantē in phenicēm aſcēdētes nauigauim⁹. Cum

e āpparuiſſem⁹ aūt cypro / relin

f quētes eam ād ſiniſtrā naui

g gauim⁹ in ſyriām ⁊ venim⁹ ty

h rūm. Ibi eni nauis expoſitura erat onus. Inuētis aūt diſ

i cipulis / māſim⁹ ibi dieb⁹ ſep

k tem: Qui paulo dicebāt pēr ſpiritū: ne aſcēderet hieroſoly

l mā. Et expletiſ dieb⁹ prōfecti

m ibām⁹ / deducētib⁹ nos oibus cum vxoribus ⁊ filijs vſq̄ foras ciuitatē: ⁊ poſitiſ genib⁹

n in litore ōrauim⁹. Et cū vale feciſſem⁹ inuicē aſcēdimus in

o nauem: illi autem redierūt in

p ſua. Nos vō nāuigatione explicita a tyro deſcendim⁹ ptolomaidam / ⁊ ſalutatis fratrib⁹ manſimus die vna apud il

q los. Alia autem die prōfecti

r venimus ceſāream. Et intrā

s tes domū philippi euangeli

t ſte / qui erat vnus dē ſeptem:

v manſimus apud eum. Huic autem erant filie quattuor vir

x gines prōphetantes. Et cum moraremur per dies aliquot:

y ſuperuenit quidam vir ā iudea propheta nomine agab⁹. Is cum veniſſet ad nos / tulit

z çōnam pauli: ⁊ alligans ſibi

pedes ⁊ manus dixit: Hec dicit ſpirituſſanctus. Uirum cu

a ius eſt çona hec ſic ālligabūt in hieruſalem iudei / ⁊ tradent in manus gentium. Qd̄ cum audiſſemus / rogabamus nos et qui loci illius erant: ne aſcēderet hieroſolymam. Tunc reſpondit paul⁹ ⁊ dixit. Quid facitis flentes ⁊ affligētes cor meum? Ego autem non ſolū alligari ſed ⁊ mori in hieruſalem paratus ſum propter nomen dn̄i ieſu. Et cum ei ſuadere non poſſemus / quieuimus

b dicentes: Dn̄i vōluntas fiat.

c Pōſt dies autē iſtos prepārati aſcendebamus in hieruſalem. Uenerunt autem quidam ex diſcipul' a ceſarea no

e biſcū: adducentes hūc apud quem hoſpitaremur iaſonem

f quendam cyprium antiqūū diſcipulum. Et cum veniſſemus hieroſolymam / libenter exceperunt nos fratres. Sequenti autē die introibat pau

g lus nobiſcū ād iacobum: omneſq̄ collecti ſunt ſeniores.

h Quos cum ſālutaſſet / narrabat per ſingula que deus feciſſet in gentibus per miniſterium illius. At illi cum audiſ

i ſent / māgnificabant deum / di

k xerūtq̄ ei. Uidēs frater quot milia ſunt in iudeis qui credi

l derunt: ⁊ omnes emulatores

m ſunt legis. Aūdierunt autem de te: quia diſceſſionem doce

n as ā moyſe eorum qui per gētes ſunt iudeorum: dicens nō debere eos circumcidere fili

o os ſuos / neq̄ ſm̄ cōnſuetudi

p nem ingrēdi. Quid ergo eſt? Utiq̄ oportet conuenire multitudinem: Audient enim te ſuperueniſſe. Hoc ergo fac qd̄ tibi dicim⁹. Sunt nobis viri

tione explicita. huculq̄ naui vehūt. q Profecti / per terra. r Ceſarea: paleſtine. s Philippi: nō apl'i ſ; pdicatoris q̄ eunucho ꝑdicauit: ⁊ in ſamaria ſ. viij. a. Et ob ꝓpriū predicatiōis officiū euangeliſta dictus ē. t De ſeptem / diaconib⁹. v

C Huic aūt erāt ⁊c. Rab. Alibi filie philippi apl'i ⁊ ꝓphetiſſe legunt. Hiero⁹ ſup Johel. ij. g. Sz veritati hui⁹ loci nō eſt ꝯdicēdum: niſi forte vtrūq̄ filias ꝓphetiſſas habuiſſe intelligat. x Prophetantes: ſicut dicit. Johel. ij. g. Prophetabunt filij veſtri et filie veſtre. y A iudea: qd̄ ideo dicitur: quia ceſarea in qua erant ad ſamariam pertinet: in ꝯfinio phenicis et paleſtine ſita. z

Zonā pauli. B. Ueteres ꝓphas imitatur dicentes: Hec dicit / domin⁹: quia

B ſpirituſſanctus / eque dn̄s ē vt pat ⁊ filius: nec eoꝝ ſeparatio ſepari pōt / q̄rū vna natura ⁊ volūtas vna. a Alliga būt. per h̄ fortitudo fidei monſtrat in paulo. b Volūtas / de vita vel morte pauli. c Poſt dies. Tertia ps. d Preparati ſiue viuere ſiue mori ad volūtatē domini. e Hūc. Glo. Philippum euāgeliſtam: vl' iaſonē: de q̄ ſ. xvij. b. f Antiquū / olim fidelē. g Ad iacobum: alphei filiū / marie materter chriſti / fratrē dn̄i: q̄ poſt paſſionē dn̄i ſtatim ordinatus

ſyrie: in q̄ tyrus ⁊ ſidō. e Cū apparuiſſem⁹. i. tātū appropiquaſſem⁹ vt videre vl' de ea videri poſſem⁹. f Ad ſiniſtrā: ad occidētē retrorſū eūtes ꝯſueto more nautarū. g In ſyriā. i. phenicē. h Tyrū / vrbē phenic' ꝓuincie. k Per ſpm̄: ſuū vel ꝓpheticū: ſciens eū alligādū. i Dieb⁹ ſeptem / ꝓdictiſ. Scda ps. l Profecti / de tyro. m Ibam⁹ /

eps hier'lm / triginta ānis rexit eccl'iā vſq̄ ad ſeptimū neronis ānū: qui iuxͣ tēplū vbi ꝑcipitat⁹ fuit ſepult⁹ ē. h Salutaſſet / paul⁹. i Magnificabāt / grās agentes. k Uides frat / introgatiue. l Emulatores / çelatores aduerſus te. m Audierūt. Inde ē çelus. n A moyſe. i. moyſi lege. o Scdm̄ ꝯſuetudinē / antiquā p Ingredi / in ſynagogam: vel ꝯuerſari

Ꝯ gami vel ꝯuerſari i lege dānās ſcripta moyſi tanꝗ̄ ſacrilega ꝛ
nō a deo mādata. Hoc dicebant iudei de paulo neſciētes iu/
deos fideles hec obſeruare: nō ꝓ adipiſcēda ſalute ꝙ̄ in chri/
ſto reuelata ꝑ baptiſmū dabat: ſed ꝓ cōmēdata dei auctorita
te ꝛ ipſoꝝ ſacramētoꝝ ſcītate. Ipſi ꝟo ea ſeruabāt q̄ſi neceſ/
ſaria qbꝰ aduerſabat paulꝰ: docēs iuſtificari hoīem ꝑ grām in

lennia minꝰ frequētare / timebāt ne venirēt romāi ꝛ tollerēt lo
cū ꝛ gētem: Ioh. xi. f. s Clauſe / ne i templum refugeret.
t Tūc accēdēs / vel aſcēdēs. v Alligari: donec cā eiꝰ
iudicaret. x Alij aūt aliud. Diuerſi diuerſa dicebāt: qꝛ
certā cām nō habebāt. y In turba: ꝙ̄ turbidā ꝓfert ſniam.
z In caſtra / militū ſuoꝝ / ne iudei occiderēt eum. a Ad

lege ꝑfiguratiua: iō
eū ꝑſequebant qua/
ſi legꝭ inimicū: Hāc
eoꝝ falſam crimina/
tionē vitauit eadē ce
lebrādo q̄ ipſū dāna
re dicebāt: oſtendēs
nec iudeos ab hmōi
q̄ſi nefarijs ꝓhiben
dos: nec gentiles ad
ea q̄ſi neceſſaria co/
gēdos. a Et im/
pende / ſūge te illis
b Vt / i. donec. c
Radāt / ſed ſcient:
d Sed ambulās
Nō eni ita reprobat
legalia / ſic dictū eſt:
ſi autem iō celebra/
ret vt actiōe ſimula/
ta ſuā occultaret ſen/
tentiā: nō hec dice/
ret iacobꝰ. e De
his: q̄ſi nō eſt ꝯ epi
ſtolā nr̄am qd modo
debemꝰ. f Iudi/
cātes / nō tm̄ dicen/
tes. g Vt abſti/
neāt / nihil tale ſer/
uantes: ꝛ nō cogant
iudaiçare. Rab. Nō
ſūt ꝓhibiti eodē tpe
iudei credētes ſm le
gē ingredi ſtāte ad/
huc tēplo: ſ credētes
ex gētibꝰ ꝓhibeban
tur ad legē ꝯuerti: q̄
tamē moralia legꝭ
ſeruare iubebantur.
Et nota ꝙ h̄ ē quar/
ta ſinodus hieroſo/
lymis habita. Pri/
33.q.3.c. maximianꝰ ma pro electione al/
terius apoſtoli pro
iuda. ſ. j. d. Secūda
pro electione ſeptē

quattuoꝛ votū habētes ſuꝑ ſe
His aſſūptꝭ ſcīfica te cū illis
a b ēt impēde i illis ūt rādāt capi/
c ta: ꝛ ſciēt oēs qꝛ q̄ de te audie
d rūt falſa ſūt: ſed āmbulās ꝛ ip
e ſe cuſtodiēs legē. De his aūt
q̄ crediderūt ex gētibꝰ nos ſcri
f g pſimꝰ iudicāntes: vt ābſtine/
ant ſe ab idolis imolato ꝛ ſan
guine: ꝛ ſuffocato ꝛ fornicatio
h ne. Tūc paulꝰ āſſumptꝭ viris
i poſtera die pūrificatꝰ cū illis
k intrauit in tēmplū annūciant
l ēxpletionē dierū purificatio/
nis donec offerret ꝓ vnoq̄ꝫ
m eoꝝ oblatio. Dū āutem ſeptē
n o dies ꝯſūmārent hi q̄ dē aſia
erāt iudei cū vidiſſent eū in tē
p plo ꝯcitāuerūt oēm populū: ꝛ
iniecerūt ei manꝰ clamantes:
Viri iſraelite adiuuate. Hic ē
q homo q̄ āduerſus populū ꝛ le
gem ꝛ locū hūc oēs vbiq̄ꝫ do/
cens: inſuꝑ ꝛ gētiles induxit i
r tēplū ꝛ violauit ſānctū locū
iſtū. Viderāt eni trophimum
epheſū in ciuitate cū ipſo quē
ēſtimauerūt qm̄ in tēplū intro
duxiſſet paulꝰ. Cōmotaq̄ꝫ ē ci
uitas tota: ꝛ facta eſt ꝯcurſio
populi. Et apphendētes pau
lū trahebant eū extra tēplū et
s ſtatim clāuſe ſūt ianue. Que/
rentibꝰ aūt eū occidere: nūcia
tū eſt tribuno cohortꝭ / qꝛ tota
ꝯfūdit hieruſalē. Qui ſtatim

aſſumptis militibꝰ ꝛ cēturioni
bꝰ decucurrit ad illos. Qui cū
vidiſſent tribunū et milites:
ceſſauerūt percutere paulū.
t Tūnc accedens tribunꝰ app
v hendit eū ꝛ iuſſit ālligari cate
nis duabꝰ / ꝛ interrogabat q̄s
x eſſet: ꝛ q̄d feciſſet. Alij āūt ali/
y ud clamabāt in tūrba. Et cū
nō poſſet certū cognoſcere ꝑ
z tumultu: iuſſit duci eū in cā/
a ſtra. Et cū veniſſet ād graduſ
ꝯtigit vt portaret a militibus
b prōpter vim populi. Seque/
bat eni multitudo populi cla/
c mās: tōlle eū. Et cum cepiſſet
d idūci in caſtra / paulꝰ dicit tri/
buno. Si licet mihi loq̄ ali q̄d
e ad te? Qui dixit ei: grec ē no/
f ſti? Nōne tu es egyptiꝰ q̄ āte
hos dies tumultū cōcitaſti: et
· eduxiſti in deſertum quattuoꝛ
g milia viroꝝ ſicārioꝝ? Et di/
xit ad eū paulus. Ego homo
h i ſum quidem iūdeꝰ ā tharſo ci
k licie: nō ignōte ciuitatis mu/
l niceps. Rōgo autē te permit/
te mihi loq̄ ad populū. Et cū
ille ꝑmiſiſſet: paulus ſtans in
gradibꝰ: annuit manu ad ple/
bem: ꝛ magno ſilētio facto: al/
m locutꝰ ē hēbrea lingua dicēs.

Ca. XXII.

n o p Viri frā/ treſ ꝛ pātreſ audite quā ad vos nunc reddo ra tionem. Cum audiſſent autē

gradꝰ / qbꝰ deſcēde
bat de tēplo vel aſcē
debat in caſtra. b
Propt vim: iō a
fortibꝰ portabat. c
Tolle eū / qd ꝛ de
chriſto dixert: Ioh.
xix. a. quaſi noli in/
q̄rere cām: ſ duc ad
morte. d Indu/
ci / cū pararet eiꝰ idu
ctio: nōdū tm̄ a gra/
dibꝰ exierat e Gre
ce / interrogatiue: qꝛ
vt putat tribunꝰ gre
cū loq̄bat: vel ne iu/
dei intelligerent. f
Egyptiꝰ. B. Qui/ G
dā egyptiꝰ venerat i
iudeā: q̄ fidē ſibi ꝓ/
phetie magica arte
ꝯciſceſ ꝯgregauit q̄t
tuoꝛ milia iudeoꝝ
q̄s ducens ꝑ deſertū
venit ad mōtē oliue/
ti / parꝰ irruere i hie/
ruſalē ꝛ eā ſibi ſubiu
gare: cui occurrēs fe
lix cū armatꝭ / egyp/
tio cū paucꝭ fugato
alios inſfec. Or ſi de
h nūero ſatellitū diſ/
ſēſio eſt int tribunū
q̄ h̄ dic. et ioſepho q̄
ō egypto ſcꝑſit: nō ē
curādū. Potuit eni
ꝑ cū paucis venire:
poſtea plureſ collige
re: et iſti ꝑ venerunt
tpe felicꝭ. g Sica/ A
rioꝝ / gladiatoꝝ:
qꝛ ſica dꝛ gladiꝰ bre/
uis que manu portā
tes ipſo ꝑmixti oc/
culte vulnerabāt: vt
q̄relā mors ꝑueniret

diaconorum. ſ. vj. b. Tertia de circumciſione non impo/
nenda gentibus conuerſis. ſ. xv. c. Quarta hic pro iudeis nō
ꝓhibēdis a cerimonijs ꝓpt ſcādalū eoꝝ q̄ putabāt apl̄os le/
gē moyſi dānare ſic idolatriā. h Aſſūptꝭ virꝭ / quattuoꝛ
habētibꝰ votū. i Purificatꝰ / radēs caput. k In tēplū
donec offerret. l Expletionē / finē. m Dū aūt ſeptē.
Quarta ps. n Cōſūmarent: nōdū ꝯſūmati eſſent. In gre
co exꝑſſiꝰ. Cū incipiebāt ſeptem dies ꝯſummari: alioq̄n nō
ſtaret ꝙ poſt q̄nq̄ꝫ dies ſui aductꝰ in ceſareā. j. xxiiij. c. dixit
ꝑſidi: Nō ſūt plꝰ q̄ꝫ duodecim dies ex q̄ aſcēdi hieruſalē. Si
eni his ſeptē ꝛ illis q̄nq̄ꝫ diebꝰ ꝯcilij dies q̄ ipſe phariſeos et
ſaduceos diſſociauit: ꝛ altera die q̄ eū iudei occidere voluert.
j. xxiij. b. adijciant: erūt plus q̄ꝫ duodeci dies. Sꝫ de iſtꝭ ſep
tem iam trāſierāt duo: et ſic nulla erit contrarietas. j. xxiij. d.
o De aſia / minore. p Cōcitauerūt / in paulum ꝛ ſuos.
q Qui aduerſus ppl̄m: qꝛ docebat credētes eſſe veram
hieruſalē ꝛ nouā legē preferebat: ꝛ locū dei dicebat eſſe totā
eccleſiā. r Scīm locū: ciuitatē hieruſalē vel templū. B.
Qꝛ videbāt gētiles ꝑē ſectatores legꝭ cerimonias ꝛ tēpli ſo/

et ꝑcuſſor lateret. h Iudeꝰ / nō egyptiꝰ. i A tharſo: q̄
portatꝰ ē a parētibꝰ migrātibꝰ: capto a romanis opido galilee
giſcali noīe vbi natꝰ ē: ſ tharſenſē ſe dic: qꝛ ibi nutritꝰ / ſic chri/
ſtꝰ i bethleē natꝰ dꝛ nazarenꝰ: ſ pꝰ modū ob ſtudiū legꝭ hie/
roſolymā veniēs eruditꝰ ē a gamaliele. Et nota ꝙ nō i ciuitate
tharſo nutritꝰ ē: ſ i municipijs adiacētibꝰ. Dicit aūt munici/
piū territoriū vel rura adiacētia q̄ tributa debita reddūt ciui
tati. Vn̄ nō vocat ſe ciuē tharſenſē ſ municipē. Quidā tm̄ libri
hūt / ciuis ꝓ municeps. k Nō ignote / romanis. Vel muni
ceps. i. munia capiēs: q̄ſi cenſū romanis ꝓfeſſus. l Rogo
aūt / qꝛ veſter ſū. m Hebrea: vt oīs ppl̄s intelligeret vel
(plus taceret.
Viri fratres ꛞc. Expo. Ca. XXII.
Hoc capl̄m diuidit in duas ptes. In pma agit ō ſer/
mone pauli: in q̄ breuit dic: q̄d an̄ ꝯuerſionē fecerit: et
modū ꝯuerſiōis: ꛞ ō turbatiōe iudeoꝝ ꝑ eo ꝙ dixit ſe miſſū a
dn̄o ad gētes. In ſcda quō paulꝰ flagellari iuſſus dixit ſe eſſe
ciuē romanū: et ſic ſolutꝰ: in craſtino adductꝰ eſt ad iudeos vt
ſciret cauſa eius: ibi: Vociferantibus aūt ꛞc. Dicit ergo
n Viri / a virtute. o Fratres / coeui. p Et pres / ſe/

G niores. Preſtiterūt

S niores. a Preſtiterūt: ꝓpter hoc ꝙ hebreū loq̄bať. b Na-
ť.i.nutrit⁹ ī pueritia. c Nutrit⁹ ī adoleſcētia quādo legē di
dicit. d Sec⁹ pedes/ad obſequiū: ⁊ q꞉ paru⁹ ⁊ humil' ſede
bat ad pedes magiſtri. e Emulator: imitator vľ ȝelator ad
aduerſus chriſtianos. In greco emulator legis exiſtens.
Scdm illud Roma.
x.a. Teſtimoniū ill' ꝑ
hibeo qd emulationē
dei habent. f Vi-
am/fidē chriſti quā
nunc predico. g
ſ.2.a.et.9.a. Ad mortem/ chri
ſtianorū vel ſtepha-
ni: vel mori paratus
pro lege. h In cu
ſtodias/carceris: ñ
quia ipſe faceret ma-
nu ſua: ſed conſentie
bat facientib⁹. ſ.viij.
a. Tales digni ſunt
morte: Roma. j.d.
i Sicut princeps.
Expertū vocat i te-
ſtimonium in preſen-
ti: vel tunc teſtimoni
um reddebat quan-
B do per eum epiſtolaſ
mittebat. k Ad
fratres/pro tempo
re moderno non pro
tempore perſecutio-
nis. Tūc eni reputa
bat eos nō fratres ſ₃
ſ.9.a. hoſtes. l Media
die: vt ſciatur ſole
lucidior eſſe. m
De celo/ a deo.
n Circūfulſit: ex-
terius/ſignans ꝙ il-
luminandus eſſet in-
terius. o Saule.
C Glo. Quidā libri ha
bēt ſaul ſaul: vt oſten
datur de nomine ſau
lis ſaulum dictum.
p Lumen/non fa
ciem. q Nō au-
dierunt: intellexe-
runt: ſed tantum ſo-
num vocis pauli: vľ
eius qui paulo lo-
quebatur/non ũbo
rum diſcrimen. Et
ſic non erit contra-
rium ei qd dictū ē.ſ.ix.a. r Quid faciā/te cognoſcēs vt
obediam. s Tibi diceť: Exemplū humilitatiſ/cōtra docto
res non diſputandi nec preſumendi: licet a deo ſimus edocti.
t Oporteat facere/non dicere: quia de dicendo edoctus
fuit a deo. v Pre claritate/que excecauerat. x Ad
manū: non ad oculum. y Judeis: et a deo habebat/ſed
pl⁹ credebať iudeis. z Reſpice. Glo. Lux erat ī ocl'is pau
li excecati ⁊ illuminati: et ideo merito credidit. Qd mltiplici-
ter exponitur/ne contrarium videatur. Illuminati et cecati
ſm prius ⁊ poſterius: vel de luce interiori ⁊ exteriori: vel de
miraculoſa ⁊ naturali: corporali vel ſpirituali. Unde. ſ.ix.b.
Lux eni corporalis exterior excecauit eum diſgregando ſpiri
tus viſibiles: ſed intus illuminat⁹ eſt: Ideo credidit: id eſt am
pliorem fidem habuit: quia ⁊ prius credebat: ſicut dicit Glo.
deum eſſe credebat qui deſuper loquebať. a Deus pa-
trū: nō recēs/vt iudei putabāt: b Ut ꝯgnoſcereſ. Rab.
Rect⁹ ordo ꝑordinat⁹: in ꝑſciētia dei cognoſcit veritatē: videt

quia hebrea lingua loq̄retur
a ad/illoſ magl' ꝑſtiterūt ſilētiū.
b Et dixit: Ego ſū vir iude⁹ nā-
c tus tharſo cilicie: nūtrit⁹ aūt ī
d iſta ciuitate ſec⁹ pedes gama-
lielis: erudit⁹ iuxta veritatē pa
e terne legl': emūlator legl' ſicut
et voſ oēs eſtis hodie/q̄ hanc
f g viām ꝑſecut⁹ ſū vſq₃ ād mor-
h tē/alligās ⁊ tradēs in cūſtodi
i as viros ac mulieres: ſicūt pn
ceps ſacerdotū mihi teſtimo-
niū reddit ⁊ oēs maiores na-
k tu/a q̄b⁹ ⁊ epl'as accipiens ād
fratres damaſcū ꝑgebā vt ad
ducerē inde vinctos ī hieruſa
lem vt punirenť. Factū eſt au
tem eunte me ⁊ appropinquā
l te damaſco mēdia die / ſubi-
m n to dē celo circumfūlſit me lux
copioſa: ⁊ decidēs ī terrā au-
diui vocē de celo dicētē mihi:
o Sāule ſaule q̄d me ꝑſequeriſ?
Ego aūt rn̄di: Quis es dn̄e?
Dixitq₃ ad me. Ego ſū ieſus
naȝaren⁹ quē tu ꝑſeq̄ris. Et
p q̄ mecū erāt/lūmē quidē vide-
q rūt/vocē aūt ei⁹ nō āudierūt:
q̄ loquebať mecum. Et dixi:
r Qūid faciā dn̄e? Dn̄s aūt di
xit ad me. Surgēs vade da-
s maſcū: et ibi tibi diceť de oib⁹
t q̄ te ōporteat facere. Et cum
v nō viderē ꝑ clāritate lumis il
x lius/ ād manū deduct⁹ a co-
mitib⁹: veni damaſcū. Anani
as q̄dā vir ſm legē teſtimoni-
um habēs ab oib⁹ cohabitāti
y bus iūdeis: veniens ad me/⁊
aſtāſ dixit mihi: Saule frater
z rēſpice. Et ego eadē hora re-
a ſpexi in eū. At ille dixit: De⁹
patrū nr̄oꝝ ꝑordinauit te: vt
b cōgnoſceres volūtatē ei⁹: ⁊ vi
deres iuſtū ⁊ audires vocē ex
c ore ei⁹: q꞉ eris teſtis illius ād
d oēs hoies eoꝝ qūe vidiſti et
e āudiſti. Et nūc q̄d moraris?
f Exurge ⁊ bāptiȝare: ⁊ ablue
pctā tua iuocato noie ipſius.
g Fāctū eſt aūt reuertēti mihi ī
h hieruſalē/⁊ ōrāti in tēplo: fieri
i me in ſtūpore mētis ⁊ videre
k l illūm dicētē mihi: Fēſtina et
exi velociť ex hieruſalē: quo-
niā non recipiēt teſtimoniū tu
um de me. Et ego dixi: Dn̄e:
m ipſi ſciūnt q꞉ ego erā ꝯcludēs
in carcerē ⁊ cedens ꝑ ſynago
gas eos q̄ credebāt in te. Et
cū fundereť ſanguis ſtephani
n tēſtis tui: ego aſtabā ⁊ ꝯſentie
bam ⁊ cuſtodiebā veſtimenta
interficiētium illū. Et dixit ad
o me: Uāde qm̄ ego ad natiōes
p lōnge mittā te. Audiebāt aūt
q eū vſq₃ ad hōc verbū ⁊ leua-
r uerūt vocē ſuā dicēnteſ: Tol
le de terra huiuſmodi. Non
s eni fas eſt eum viuere. Uōci-
t ferantibus autem eis ⁊ prōij-
cientib⁹ veſtimenta ſua ⁊ pul-
v uerem iāctantibus in aerem:
x iuſſit tribunus indūci eum in
y caſtra ⁊ flagellis cedi/ ⁊ tōrq̄-
z ri eum vt ſcirēt propter quam

iuſtum chriſtum vel euangeliū/audit ex ore eius non apoſto-
lorū. Gal.j.a. Nō ab hoibus neq₃ per hominē: Et ſic fit te-
ſtis viſorum ⁊ auditorum per ꝑdicationē vel ſcripturam vel
famam ſuam. c Ad omnes/etateſ/conditiones/ſexus/⁊
linguas. d Que vidiſti. Glo. ī luce fulgēti ꝗuſq₃ exceca
reť. e Et audiſti/
ī voce vocante dicit
Glo. Non q꞉ vox lu
ceret: ſ₃ q꞉ voci lux
erat annexa. f Et
baptiȝare inuoca
D to noie ipſi⁹ ⁊ ab
lue ⁊c. Sic iunge:
quia tinctio in aqua
cum inuocatione no
miniſ eius ſufficit ad
abluendū peccata.
g Factum eſt au
tem. Glo. Locum ⁊
tempus ꝑterit/⁊ in-
tellige locum nō ora
tionis vel viſionis q̄
ponitur in littera: ſ₃
locum a quo reuer-
E ſus eſt. ſ. poſt mag-
nū circuitum de ara
bia ⁊ damaſco. Gal.
j.c. Ubi totum det-
minat. Uel in hac
Glo. Locum/ ſupple ſ.7.g.
dicit et tempus pre-
terit: vel locum pre-
terit. ſ. vbi tunc ma- ſo.dīi
nebat in hieruſalem ꝑ.et v
h Et oranti/me ſa-
thanas illuderet. i
In ſtupore. Alīq
ponunt pauore: alīq
alienatione/ vel exta-
ſi. k Illum/chri-
ſtum. l Feſtina.
Glo. Neceſſitate et
F admonitione dei fa-
cit omnia. B. Hoc
non ad elationē ſed
propter neceſſitatē
dicit vt videatur ido
neus euāgeliȝare gē
tib⁹. m Ipſi ſci-
unt: quaſi poſſet eiſ
ſufficere exemplum
cōuerſionis mee. n
Teſtis/ martyris.
B. Cōſitēdo ꝙ cō-
ſenſit: notat ꝙ nō occidit: et ſic min⁹ peccauit. Contra. Aug⁹
dicit ꝙ plus oib⁹ peccauit: Qd verū eſt: cōparādo ꝯſenſū cō
ſenſui: nō op⁹ operi: q꞉ oib⁹ lapidantib⁹ ꝯſenſit: ſinguli autē ī
actū ſuū ꝯſētiebāt. o Uade/qſi d̄ꝗuis ſciāt: tn̄ ñ recipiēt te.
p Longe/tā loco ꝙ̄ fide. q Ad hoc: mittā te ad natiōes.
r Dicētes/tribuno. Per h eni maxie timebāt amittere lo-
cū ⁊ gētē. Joh.xj.f. Et ē hic argumētū: ꝙ qñ aliq̄s nō poteſt
ꝓficere in vno loco/ debet ſe trāſferre ad aliū. s Uocife-
rantib⁹ ⁊c. Scda pars. t Et ꝓijciētib⁹. Glo. Ut occi-
derēt eū: vel ſignū eſt merořis. v Jactantib⁹/vel merore
vel more brutoꝝ aialiū. B. Solus ſacerdos ſcidit veſtimēta
ſua: Mat.xxvj.f. qñ ſacerdotiū vet⁹ erat mutādū: nunc aūt
q꞉ tota gens ſpoliāda erat gloria regni oēs ꝓſciūt veſtimēta
ſacro puluere in celum. Scdm illud. Superbia eorum qui te ps.73.
oderūt aſcēdit ſēper. x Induci: qd prius preparatū fue
rat nunc impletur. y Et torqueri eum: vt eius tormen-
tis ſatiarentur. z Ut ſciret ⁊c. Ideo iuſſit non occidi.

h Auriꝑiſſet/ad flagellādū

a Aſtrinxiſſet/ad flagellādū. b Et indēnatū: i iudiciario ordine de nullo reatu ꝯuictū. c Multa ſūma/ pecunie vel annoꝝ. d Ciuilitatē hanc/romā ꝓ qua cenſū dedi: Qđ exponit alia littera quā ponit. B. Tam facile dicis te ciuē romanū eſſe cū ſis paup/ſupple. Ego eni ſcio quāto precio ciuilitatem hanc poſſedi. Alia Glo. B. dicit. Ciuilitatē reipublice adminiſtrationem: cui ānexa era: ciuilis ſocietas: ⁊ illā magna pecunia emit. e Et nat⁹: et i h meli⁹ ſū roman⁹ ꝙ̄ tu: q romanū nomē emiſti. Ex h videt ꝙ pat pauli ante habuit ciuilē ſocietatē cū romanis ꝙ̄ paul⁹ naſceret. Potuit eni eē vt caſtrū giſcalis vñ erat ñ capet a romanis vi: ſed volūtate ſe reddiderūt: cui⁹ redditiōis forte fuit auctor pat pauli capto giſcali tharſū ciuitate commigrauit. Migratio eni eſt voluntaria captiuitas. Uel poteſt dici ꝙ ante fuerit paul⁹ nat⁹. Et tūc expone: Natus. i. a natalib⁹ meis habeo ꝙ ſim ciuis romanꝰ: nō ab ēptiōe. Sibi eni ⁊ ſuis heredib⁹ ciuilitatē acq̄ſiuit pater eius.

cām ſic acclamarent ei. Et cū
a āſtrixiſſet eū loris/ dixit aſtāti
ſibi cēturiōi paul⁹: Si hoiem
b romanū ⁊ indēnātū licꝫ vob
flagellare? Quo audito cēturio acceſſit ad tribunū: ⁊ nūciauit ei dicēſ: Quid actur⁹ es? Hic eni hō ciuis romanus ē. Accedēſ aūt tribun⁹ dixit illi. Dic mihi ſi tu roman⁹ es? At ille dixit: Etiā ⁊ rñdit tribun⁹
c d Ego multa ſūma ciuilitatem hāc ꝯſecut⁹ ſū. Et paul⁹ ait:
e Ego aūt ⁊ nāt⁹ ſū. Protin⁹ ḡ diſceſſerūt ab illo q̄ eū torturi erant. Tribun⁹ q̄ꝫ timuit p⁹ꝙ̄ reſciuit q: ciuiſ roman⁹ eēt: ⁊ q̄ alligaſſet eū. Poſtera autem die volens ſcire diligentius q̄ ex cauſa accuſaret a iudeis: ſoluit eū ⁊ iuſſit ſacerdotes cōuenire ⁊ oē ꝯciliū: ⁊ ꝓducēs paulū ſtatuit inter illos.

f Intendēſ (Ca. XXIII) aūt in ꝯciliū paul⁹ ait: Uiri fratres ego oī cō-
g ſciēntia bona ꝯuerſat⁹ ſū ante deū vſq̄ i hodiernū diē. Princeps autē ſacerdotū ananias
ꝓcepit aſtantib⁹ ſibi ꝑcutere
b ōs ei⁹. Tūc paul⁹ dixit ad eū:
i k Percutiet te de⁹ pāries deal-
l m bate. Et tu ſēdēs iūdicas me
n o ſm lēgē: ⁊ cōntra legem iubes me ꝑcuti. Et q̄ aſtabāt dixerūt: Sūmū ſacerdotē dei maledi-
p cis? Dixit aūt paul⁹. Neſcie-
q bā fratres qūia ꝓnceps eſt ſa-
r cerdotum. Scriptūm eſt eni: Pricipē ppli tui nō maledi-
s ces. Sciēns aūt paul⁹ q: vna pars eſſet ſaduceorū ⁊ altera phariſeoꝝ exclamauit in ꝯcilio: Uiri frēs ego phariſe⁹ ſū
t v filiūs phariſeorum: dē ſpe
x y ⁊ rēſurrectione ego iūdicor. Et cum hec dixiſſet facta eſt
z diſſēnſio inť phariſeoſ ⁊ ſadu-
a ceos ⁊ ſōluta eſt multitudo. Saducei autem dicunt non eſſe reſurrectionem: neq̄ an-
b gelū nēq̄ ſpm̄: phariſei autē vtraq̄ ꝯfitent. Fact⁹ ē autem clamor magn⁹: ⁊ exurgētes q̄-
c dā phariſeoꝝ pūgnabāt dicē-
tes: Nihil mali inuenim⁹ i ho-
d mine iſto. Q̄uid ſi ſpūs locu-
e tus ē ei aut āngelus? Et cum

Expo. Ca. XXIII

Intēdens aūt ⁊c. Hoc capitulū diuidit i q̄ttuor ptes. In pma dicit paul⁹ ſe bona cōſciētia ꝯuerſatū in lege: ꝑ q̄ ananias iuſſit eū ꝑcuti: quē paul⁹ maledicēs poſtea ſe excuſauit. In ſecūda quō phariſeos ⁊ ſaduceos abinuicē ſepauit: quib⁹ turbatis milites tribuni raptū paulū duxerūt i caſtra: quē dñs nocte illa ꝯſolat⁹ ē: ibi: Sciēs aūt. In tertia de q̄buſdā qui vouerūt ſe occidere paulū qđ ꝑ nepotē pauli inotuit tribuno: ibi: Facta aūt die. In quarta dicit quō miſſus ē paulus ꝑ milites nocte ceſareā ad felicē preſidē cū litteris cauſam miſſionis ꝯtinētib⁹ ⁊ ſuſcept⁹ a felice: ibi: Tribunus igitur ⁊c. g Cōſciētia bona. Cōtra: Perſecutor fui: ḡ ⁊c. Sol. Licet bona pōt ſumi materialiť. Et ē ſenſus. i. ꝯſciētia boni: q: licet erraret non erat ꝯſcius ſibi niſi boni. i. Timoth. i. c. Ignorans ꝑſecut⁹ ſū. Uel ſumiť formaliť. Et h dupliciť. Uel a ꝓncipio ſue natiuitatis/ ſic ē falſum: vel a tpe ſue ꝯuerſionis/ ſic verū eſt. h Os eius: q̄ſi impudent gloriāť. i Percutiet: deſtruet Et ē ꝓdictio nō optatio ꝑpť ꝯformitatē iuſticie dei: cū ipſe dixerit Roma. xij. c. Bñdicite ⁊ nolite maledicere. Et Luc. vi. d. Bñdicite maledicētib⁹ vobis. Aliq̄ libri habent: ꝑcutiat: qđ non ex motu iracūdie ſ inſpiratiōe diuina dixit qđ maxime patet in ſequēti reſponſione. Myſtice/ aūt ꝓdixit illud ſacerdotiū ſimile parieti dealbato intus ſiguras habēti: in proximo deſtruendū ꝑ ſacerdotiū chriſti. k Paries dealbate/ videris eſſe: qđ nō es. Mat. xxiij. c. Sepulchra dealbata. m Iudicas/ prauo iudicio ⁊ ficto ſupbie: ex ſenſu tuo. l Sedēs. Mat. xxiij. a. Sup cathedrā moyſi ſederūt ſcribe ⁊ phariſei. n Scđm legē. Leuit. xxiiij. c. Educ blaſphemū extra caſtra ⁊ lapidet eū ⁊c. o Et ꝯtra legem. Exo. xxiij. a. Innocentem ⁊ iuſtum non interficias. Ubi per locū a maiori omnis leſio prohibet: quaſi ſi innocens/ non ſum percutiendus: ſi blaſphemus/ educendus ⁊ lapidandus. p Neſciebam. Mollis reſponſio frangit iram. B. Et ſi hunc vere nouerat in nouo teſtamēto non eſſe pontificem: tñ docens alios modeſtius ſe habere erga eos i quorū ſunt poteſtate tēperate rūdet. q Quia ꝓnceps/ ꝑſonaliter poteſt legi vt neſciret ipſum eē ꝓncipem: Uł poteſt dici ꝙ ſciebat ipſum eſſe qui dicebať princeps: ſed ſciebat ipſū non eſſe verum et deo gratum ſacerdotum ꝓncipem: q: ſacerdotiū iam venale erat: ⁊ forte ille emerat. Uel ſm Rab. ſubtiliter dicit ſe neſcire principē: quia ſacerdotiū vetus reprobatum erat. r Scriptū eſt. Exo. xxij. d. q̄ſi ſi ſcirē ipſum eſſe principem: re⁹ eſſem. s Sciens autem paul⁹ ⁊c. Secunda pars. t Filius phariſeorum. Contra. q. Timoth. iiij. c. Penulā quā reliqui ⁊c. Glo. dicit ꝙ eſt veſtis cōſularis quam romani dederant patri pauli quando factus eſt ciuis: quam adhuc paulus ſeruabat ſibi. Ex quo videtur ꝙ pater eius non fuerit phariſeus: ſed miles vel nobilis: quia phariſei non vtebātur huiuſmodi veſte: Sol. Filius/ imitator. ſ. gamalielis: cuius fuit diſcipulus. ſ. xxij. a. v De ſpe/ quantū ad beatitudinem animarum. x Et reſurrectione: quo ad corpora. y Iudicor/ condemnor vel ad iudicium trahor: Et ponitur ſpes pro confidentia quam habemus pro mortuis: vel quam habēt ipſi mortui in gloria ⁊ purgatorio. Sꝫ aliť ⁊ aliť: Nam iſti habent confidentiam de habenda gloria quam nondum habent illi de continuatione iam habite. z Diſſenſio. B. Sicut bonorum vnitas vtilis: ſic malorū nociua bonis ⁊ diſperſio vtilis. Ideo paulus eos diſſociare ſatagit: vt quē iuncti vincerant/ diſſociati laxarēt. Sic mare ſolidum filios iſrael artauit. Exo. xiiij. e. Diuiſum liberauit. a Et ſoluta/ dimiſſa vt irent ad loca ſua. b Neq̄ ſpiritū. Glo. ſanctum ergo nec deum: quia deus ſpiritus eſt. Joh. iiij. d. Sol. Spiritus non accipitur hic pro diuina eſſentia vel perſona: ſed ſicut dicit Glo. idem eſt angelus qđ ſpiritus: ſed angelus dicitur quo ad eos qui mittuntur i miniſterium. Heb. j. d. ſpiritus q̄ ad eos: qui aſſiſtūt deo. Daniel. vij. c. Uel poteſt dici ꝙ in Glo. ſumitur ſanctum pro firmum: et intelligitur de ſpiritu humano. Credebant eni hominem habere ſpiritum ſed non firmum: id eſt manentem: ſed mortalē cum homine: ſicut habent bruta. c Pugnabant. Glo. Pro paulo contra ſaduceos volentes liberare eum: non zelo iuſticie: ſed ſuperbie: ⁊ ſecte ſue defendende. d Quid/ ſupple mirandum. e Angelus/ per ſubiectam creaturam. Rab. Apparet ꝙ ſm Hiero. ſaducei nec ſpiritū nec angelū ꝯfitent.

Margin: B (beside the opening lines) · B · A · Myſtice · Prouer. 15. a. · 23. q. 1. c. parat⁹ · Exo. 22. d. · B · Phil. 3. a. · Mat. 22. c. · C

K Ideo aũt phariſei nõiant: q2 nouerãt illis 2riũ. a Diſcerperet/auelleret. b Ab ipſis/saduceis volẽtib⁹ eũ rape: vl' ab vtriſq; ſimul 2tendẽtib⁹. c Cõſtãs/Oportuna adhibet 2ſolatio. d Teſtificat⁹: ſignificat eũ de cetero laboraturũ: vel ſolatiũ eſt ei volẽti teſtificari eũ corã mult'. De h.ij.
Timoth. vlt. c. Dominus mihi aſtitit ⁊c.
Et nota q̄ q̄ter apparuit dñs paulo. Primo i via damaſci. ſ. ix. a. Scdo orãti i teplo. ſ. xxij. d. Feſtina ⁊ exi. Tertio i corintho. ſ. xviij. c. Noli timere ⁊c. Que licet prius narret: p recapitulationẽ tñ ſecũda fuit por tempe.
I. 27. d.
Quarto h. Fuit aũt pma ad inſtructionẽ q2 vidit arcana dei. Scda et tertia ad pfectũ. Quarta ad cõſũmationem. Dicit
B
eni iturus romã vbi 2ſũmauit vitã. e Facta aũt die ⁊c. Tertia pars. f Et deuouerũt: maledicto aſtrixerũt. In greco anathematicauert. B. Qd verbũ quãte ſic auctoritatiſ norũt q̃ anathemate ſacerdotali a 2ſortio chriſti ⁊ eccl'ie alienãtur. Eſa. viij. c. Oia q̃ loquit pp'ls ille cõiuratio ẽ. g Donec occiderent. Beati q̃ eſuriũt ⁊ ſitiũt iuſticiã: Mat. v. a. Iſti ecõuerſo iniq̃tatẽ eſuriũt/ſãguinẽ ſitiũt: ſed nõ ẽ ſapia: nõ eſt prudentia: nõ eſt 2ſiliũ 2tra dñm: Prouerb. xxi. d. h Notũ facite: nõ qd 2iurauim⁹ Sed vt addit/ i
E
Cõſilio/ ad celãdũ 2iurationẽ. k De eo. i. cã ei⁹ ⁊ reatu. l Ex cẽturioib⁹: qui p̃erat cẽtũ: q2 alius nõ ita facile vel cito habuiſſet acceſſũ ad tribunũ: et mora piculoſa erat: qd forte paul⁹ dixit cẽturioni. Vñ facil⁹ acq̃euit nõ dedignat⁹ ducere puerũ. m Promiſſũ. ſ. qd pmittas. n Parate milites. Glo. Pedeſtres ignobiles q̃ pedites pugnabãt: tales fuerũt q̃ chriſtũ crucifixerũt:

magna diſſenſio facta eſſet/ timens
a mens tribunus ne diſcerpere/
b tur paulus ab ipſis/ iuſſit milites
tes deſcendere ⁊ rapere eum
de medio eorũ / ac deducere
eum in caſtra. Sequenti autẽ
c nocte/ aſſiſtẽs ei dñs ait: Con
d ſtans eſto. Sicut eni teſtifica
tus es de me i hieruſalem: ſic
te oportet ⁊ rome teſtificari.
e Facta autem die collegerunt
f ſe quidam ex iudeis ⁊ deuo/
uerunt ſe/ dicentes neq; man/
g ducaturos neq; bibituros dõ
nec occiderent paulum. Erãt
autẽ plus q̃ quadraginta vi/
ri qui hanc coniurationem fe/
cerãt. Qui acceſſerũt ad pri/
cipem ſacerdotum ⁊ ſeniores
et dixerunt: Deuotione deuo
uimus nos nihil guſtaturos:
donec occidamus paulum.
h Nunc ergo vos notum facite
i tribuno cum cõſilio/ vt ad/
ducat illum ad vos tanq̃ ali/
k quid certius cogniturĩ de eo.
Nos vero prius q̃ appropiet
parati ſumus interficere illũ.
Qd cũ audiſſet filius ſoro/
ris pauli inſidias/ venit ⁊ in/
trauit i caſtra nũciauitq; pau/
lo. Vocans autem paulus ad
l ſe vnum ex cẽturionibus ait:
Adoleſcẽtem hũc perduc ad
tribunũ. Habet eni aliq̃d in/
dicare illi. Et ille quidem aſſu
mẽs eum duxit ad tribunũ/ ⁊
ait: Vinctus paulus rogauit
me hunc adoleſcentem per/
ducere ad te/ habentem aliq̃d
loqui tibi. Apprehẽdens au/
tem tribunus manũ illius/ ſe/
ceſſit cum eo ſeorſum: ⁊ inter/
rogauit illũ. Quid eſt qd ha/
bes indicare mihi? Ille autẽ
dixit. Iudeis 2uẽit rogare te:
vt craſtina die paulũ pducas
in 2ciliũ/ quaſi aliq̃d certi⁹ inq̃
ſituri ſint d' illo: Tu vero ne cre
dideris ill'. Inſidiant eni ei ex
eis viri ampli⁹ q̃ quadragita
q̃ ſe deuouerũt nõ mãducare
neq; bibere donec interficiãt

eũ: ⁊ nũc parati ſũt expectãtes
m promiſſũ tuũ. Tribun⁹ igit dimiſit adoleſcentẽ / p̃cipiẽs
ne cui loqueret: qm̃ hec nota
ſibi feciſſet. Et vocatĩ duob⁹
n centurionib⁹/ dixit illis: Parate milites ducẽtos vt eant
o vſq; ceſareã: et eq̃tes ſeptua/
ginta: ⁊ lancearios ducẽtos a
tertia hora noctis: ⁊ iumẽta p̃
parate/ vt iponẽtes paulũ: eũ
p ſaluũ pducerẽt ad felicẽ preſi
dem. Timuit eni ne forte ra/
perẽt eũ iudei ⁊ occiderẽt/ ⁊ ip
ſe poſtea calũniã ſuſtineret:
tanq̃ acceptur⁹ pecuniã: ſcri/
bens ei ep'ſam 2tinentẽ hec.
q Claudius liſias: optimo p̃ſi/
di felici ſalutẽ. Virũ hũc com
prehenſũ a iudeis/ ⁊ incipien/
tem iterfici ab eis: ſupueniẽs
cũ exercitu eripui: cognito q2
roman⁹ ẽ: volẽſq; ſcire cauſã
quã obijciebãt illi/ deduxi eũ
in 2ciliũ eorũ. Quẽ inueni ac/
cuſari de queſtionib⁹ legis ip
ſorũ: nihil vero dignũ morte: aut
vinculis habentẽ crimen. Et
cũ mihi platũ eſſet de inſidijs
q̃s parauerãt ei: miſi ad te eũ/
denũciãs ⁊ accuſatorib⁹ vt di
cant apud te. Vale. Milites
vero ſm̃ p̃ceptũ ſibi aſſumẽtes
r paulũ/ duxerũt p noctẽ in an/
tipatridẽ: ⁊ poſtera die dimiſ/
s ſis eq̃tib⁹ vt cũ eo irẽt/ reuerſi
t ſunt ad caſtra. Qui cũ veniſ/
ſent ceſareã ⁊ tradidiſſent epi
ſtolã preſidi: ſtatuerũt ante il/
v lum ⁊ paulũ. Cũ legiſſet aũt ⁊
iterrogaſſet de q̃ puincia eẽt:
x et cognoſcẽs q2 de cilicia/ au/
diã te inq̃t cũ accuſatores tui
venerint. Iuſſitq; in pretorio
y herodis cuſtodiri eum.

Capitulũ. XXIIII.

z
a P Oſt quinq; aũt dies deſcendit pnceps ſacer/
b
c dotũ ananias cũ ſeniorib⁹ q̃/
d buſdã: ⁊ tertullo q̃dã oratore
q̃ adierũt p̃ſidẽ aduerſus pau
e lũ. Et citato paulo/ cepit ac/
cuſare tertullus dicens: Cum

Ioh. xix. d. Si eni nobiles eẽnt: ipm p mercedẽ n̄ crucifixiſſet nec veſtimẽta paupis hois diuiſiſſẽt. o Eq̃tes ſeptuaginta: ne iudei i via raperẽt paulũ: ⁊ tribun⁹ criminis accuſaret apõ p̃ſidẽ/ q̃ſi accepiſſet p̃ciũ a iudeis p morte pauli. p Ad felicẽ/ minor ad maiorẽ mittit cãm. q Claudi⁹ liſias. Nocura ait lucas ſupiorũ nomẽ p̃ponere: plus rei geſte ordinẽ q̃ litterature attẽdẽs honeſtatẽ. r Antipatridẽ: ciuitatẽ ab antipr̃e ſic vocatã. s Reuerſi: pedeſtres ab ãtipride. t Qui eq̃tes. v Paulũ: cũ ep'ſa. x Audiã. Audierat enim ipſũ eſſe a cilicia q̃ erat ſubiugata romanis: et ipe a romanis miſſus erat p̃ſes regiõis. y Herodis/ antiq̃ preſidis.
F
Expo. Ca. XXIIII
P Oſt quinq; aũt dies. Hoc capl'm diuidit i q̃nq; partes In pma dr quõ pnceps ſacerdotũ venit accuſatur⁹ paulũ: et ponit ipa accuſatio facta p tertullũ oratorẽ. In ſcda paul⁹ ãnuẽte p̃ſide excuſat ſe: ibi: Rñdit autẽ paul⁹. In tertia cognita cã vtriuſq; p̃/ſes differt ſniam vſq; ad aduẽtũ liſie/ iubẽs paulũ iteri cuſtodiri ibi: Diſtulit aũt. In q̃rta quõ felix cũ vxore ſua venit audire paulũ: ⁊ ipo p̃dicãte p̃rit⁹ dedit paulo liberã cuſtodiã: ibi
G
Poſt aliq̃t. In q̃nta quõ p̃ſes cedẽs ſue p̃fectioni reliquit paulũ victũ/ volens grãm p̃ſtare iudeis: ibi: Biennio ⁊c. Dic̃ 3 z Poſt quinq; ⁊c. Dubitatio q̃ hic poſſet eẽ de numero dierũ ſoluta ẽ. ſ. xxi. a. a Deſcendit pnceps/ ad accuſãdũ paulũ. b Tertullo/ q̃ loq̃ret 2tra paulũ. c Et citato/ ad collocutionẽ.
A
Moralit. z Qui q; dies: fides/ ſpes/ charitas/ actio ⁊ 2teplatio: vel 2tritio/ cõfeſſio/ ſatiſfactio/ ieiuniũ/ elemoſyna. Poſt
Moralit.
h deſcẽdit hõ d' hieruſalẽ ſamariã

*ruſalē ſamariā: que interꝑtat̄ excelſa ſupbia. b Felix/exclu-
dens: diabolꝰ rex ſup oēs filios ſupbie: Job. xlj. d. Et accu-
ſat pauli humilitas. b Princeps ſacerdotū. Simile.
Amos. vij. c. de ſacerdote bethel. c Senioribꝰ/ a qbus
egreſſa ē iniqtas. Daniel. xiiij. f. Prouerb. xviij. c. Iuſtꝰ in
pncipio accuſator ē
ſui nō alterius. d
Tertullꝰ: placens
ſtercore: Phil. iij. a.
Aduocati moderni.
a Suſcipimꝰ/ ſup
ple bñficia: et ē adu-
latio ad captādū be-
niuolētiā. Vel/ Suſ
cipimꝰ .i. gratū ha-
bemꝰ: ſupple iudica-
ri apud te. c In-
uenimꝰ/ ꝑ illos qui
venerāt de aſia. ē.
xxj. e. d Peſti-
ferū .i. ferēte peſtē:
id ē morbū letalē .i.
mortē .ſ. ꝑdicationē
q̄ erat vniuerſal' mor
bus iudeoꝝ. Eſa. v.
e. Ve q dicit' rc̄. e
Seditiōis ſecte
.i. q̄ eſt ſecta vel quā
facit ſecta: trāſitiue
vel itrāſitiue. f Na-
ꝟarenoꝝ/ a ieſu na-
ꝟareno: qđ erat illo
tpe oppꝛobꝛiū apud
iudeos: poſtea ſurre-
xit hereſis q̄ d' naꝟa
renoꝝ: q volūt eſſe
chꝛiſtiani ſimul ꝛ iu-
dei: q: credūt chꝛiſtū
natū ꝛ paſſū dei filiū
ꝛ venturū. g Tē-
plū violare: indu-
cēdo in illud gētiles.
h A quo/ tribuno.
i Adiecerūt/ vel
audierūt ꝓhibentes
teſtimoniū. Job. xlj
a. Corpꝰ eiꝰ q̄ſi ſcu-
ta fuſilia rc̄. k Re-
ſpondit rc̄. Scđa
pars. l Annuē-
te: ſignū faciēte. m
Iudicē gēti/ beni-
uolum .q.d. amicitiā
vr̄am noui. n Bo-
no aīo/ cū fiducia.
Sꝫ ex h̄ magiſ deberet differre. Sol'. Sciebat ipſū hn̄ ſeruatu-
rū ius reipublice: et ꝙ iuſte iudicaret: ꝛ ipſe nulliꝰ mali ſibi cō-
ſciꝰ erat. o Satiſfaciā/ excuſabo me. p Cogſcere/ a
teſtibꝰ. q Nō plus: q̄ſi nō eſt antiquū tps. r Adora-
re/ nō violare tēplū: ad hoc pncipalit' venerat: ſcđo autē vt fa-
ceret elemoſynas: ſicut dic̄. j. eodē. d. Cōtra. Joh. iiij. c. Ve-
niet hora rc̄. Ergo iā venerat veritas: et ſic nō debuit diſcer-
nere locū oꝛonis. Sol'. Nō dū venerat veritas ſm plenā ma-
niſeſtationē: ideo licebat ſicut ꝛ deuoto naꝟareorum. ē. xxj. d.
s Diſputātē/ queſtionātē vel ꝑdicātē: ergo videbāt pec-
care cū ſciret illos indigere. Prouerb. vj. a. Diſcurre feſtina.
Sol'. Nō tenebat ibi ꝑdicare: non eni erat iudeoꝝ apl's: ſ; gē-
tiū: maxime q: erāt de epatu iacobi q preſens erat: alijs autē
iudeis int' gētes diſpſis ꝑdicauerat: q: hocipſo erant de eius
apoſtolatu: ſed nō iſti. t Sectā/ naꝟarenoꝝ. In greco: ſm
viā quā icreduli hereſim vocāt: dixerāt eni ipſū auctorē ſecte.

in multa pace agamus ꝑ te: ꝛ
multa corrigant' ꝑ tuā ꝓuidē-
a ciā/ ſp ꝛ vbiq; ſuſcipimꝰ optie
b felix cū oī grāꝝ actiōe. Ne di-
utiꝰ aūt te ꝓtrahā: oro breuit'
audias nos ꝓ tua clementia.
c d Inuēnimꝰ hūc hoīem peſtife-
rū ꝛ ꝯcitātē ſeditiōes oībꝰ iu-
deis i vniuerſo orbe ꝛ aucto-
e f rē ſeditiōis ſecte naꝟareoꝝ: q
g etiā templū violare conatꝰ ē:
quē ꝛ apphenſū voluimꝰ ſm
legē nr̄am iudicare. Superue-
niēs aūt tribunꝰ liſias cum vi
magna eripuit eū de manibus
nr̄is/ iubēs accuſatores eiꝰ ad
h te venire a q poteri' ipſe iudi-
cās de oībꝰ iſtis cogſcere: de
i qbꝰ nos accuſamꝰ eū. Adiē-
cerūt aūt ꝛ iudei dicētes: hec
k ita ſe hrē. Rn̄dit aūt paulus
l annuēte ſibi p̄ſide dicere. Ex
m multiſ ānis eſſe te iudicē genti
n o huic ſciēs: bono aīo ꝓ me ſa-
p tiſfaciā. Potes eni cognoſce-
q re q: nō plꝰ ſt' dieſ mihi q̄ duo
r decim ex q aſcēdi adorare in
hieruſalē/ ꝛ neq; i tēplo iuene-
s rūt me cū aliq diſputantē aut
ꝯcurſū faciētē turbe neq; i ſy-
nagogiſ neq; i ciuitate neq; ꝓ-
bare pñt tibi de qbꝰ nūc accu-
ſāt me. Cōfiteor aūt tibi h̄ ꝙ
t v x ſm ſectam quā dicūt hereſim
ſic deſeruio prī ꝛ deo meo: crē-
y dens oībꝰ q̄ in lege ꝛ ꝓphetis
z a ſcptā ſūt: ſpēm habēs i deum
quā ꝛ hi ipſi expectāt reſurre-
ctionē futurā iuſtoꝝ ꝛ iniqꝝ.

b c In hoc ꝛ ipſe ſtudio ſine offē-
diculo ꝯſciam hrē ad deum ꝛ
ad hoīes ſp. Poſt ānos autē
d plures elemoſynas facturꝰ in
e f gētē meā veni/ ꝛ oblatiōes et
g vota: in qbꝰ inuenerūt me pu-
rificatū in tēplo: nō cū turba
neq; cū tumultu. Et apphen-
derūt me clamātes ꝛ dicētes:
h Tolle inimicū nr̄m. Quidā au-
i tē ex aſia iudei quos oporte-
bat apud te p̄ſto eſſe ꝛ accuſa-
k re ſi qđ hñt aduerſū me: aūt
hi ipſi dicāt ſi qđ iuenerunt in
l me iniqtatiſ cūm ſtem i ꝯcilio:
m n niſi de vna hac ſolūmodo vo-
ce q clamaui int' eos ſtās/ qm̄
o de reſurrectiōe mortuoꝝ ego
p iudicor hodie a vobis. Diſtu-
lit aūt illos felix certiſſime/ ſci-
q ens de via hac dicēs: Cū tri-
bunꝰ liſias deſcenderit audiā
vos. Juſſitq; cēturioni cuſto-
dire eū ꝛ hrē requiē: nec quēq;
r ꝓhibere de ſuis miniſtrare ei.
s Poſt aliqt aūt dies veniens
felix cū druſilla vxore ſua que
erat iudea vocauit paulū ꝛ au-
diuit ab eo fidē que ē in chꝛi-
t ſtū ieſū. Diſputāte aūt illo de
iuſticia ꝛ caſtitate ꝛ de iudicio
v futuro tremefactus felix re-
x ſpōdit: Qđ tunc attinet: va-
y de: tempore autem oportuno
accerſiam te: ſimul et ſperans
ꝙ pecunia daretur a paulo
propter qđ ꝛ frequenter accer-
ſiens eum/ loquebatur cum
z eo. Biēnnio autem expleto:

rc̄. v Deſeruio/ ꝓphetica ſeruitute: dicit Glo .i. bona: ſic
ꝓphete boni reputabant' apud iudeos: nec ē iactātia ꝙ cōpa-
rat ſe ꝓphetiſ: q: ꝑ inſpirationē loqbat' ſicut ꝛ illi. x Patri.
cuiꝰ filius demonſtror nō ſeruꝰ. y Credēs oībꝰ: nō vt ſa-
ducei qdā reprobantes. z Scpta: inquātū veritas ſubia-
cet non inquātū ſūt
vmbra. a Spem:
de reſurrectiōe mor-
tuoꝝ. b In hoc
credens. c Sine
offendiculo/ acti-
ue nō paſſiue: q: licꝫ
aliq offenderent'/ ip-
ſe tn̄ non offendebat
eos: ſic ꝛ iudei ō ver-
bis dn̄i ſcādaliꝟabāt:
Mat. xiiij. g. et. xv.
b. d Pluresſ/ a cō-
uerſiōe mea. ē. xxj. e
e In gētē meā/ i
hieruſalē. f Et ob-
latiōes ꝛ vota/ fa-
cturꝰ: licet ad h̄ nō ve-
nerit: tn̄ de ꝯſilio ia-
cobi fec̄ votū ꝛ obla-
tiones ꝓ more voti:
q: ad orādū ꝛ elemo-
ſynas faciēdū tm̄ ve-
nerat. g Purifi-
catū: raſo capite ſer-
uantē legē: Numeri
vi. c. h Quidā
aūt ex aſia/ inuene-
rūt me in templo. i
Quosſ/ aſianos. k
Aut hi ipſi/ anani-
as cū ſuis. l Cum
ſtem/ modo. m
Niſi/ q: ꝑdicaui.
n De vna. h̄ ꝑ an-
tiphraſim. Sciebat
eni h̄ ipſis placere.
o De reſurrectio-
ne: qđ tn̄ ipſi cre-
dūt. p Diſtulit/
iudicare inter eos.
Tertia ps. q De
via/ veritatiſ que in
paulo erat: vel iiqtatiſ
quā faciebāt in pau-
lū. Quare q̄ nō ſnia-
bat ſtati ꝓ paulo: q:
iudex tenet' iudicare
ſm allegata ꝛ ꝓbata:
ꝛ q: ab vtraq; pte liſi-
as iuocabat' teſtiſ: ideo expectauit eū. r De ſuis/ diſcipuliſ
vel ſocijs: vel de ſuis facultatibꝰ nullꝰ ꝓhiberet' ei miniſtrare.
s Poſt aliqt. Quarta ps. t Diſputāte/ ꝑdicāte. No-
ta ꝙ i h̄ libro fere vbiq; ꝑdicatio vocat' diſputatio: q: tūc ia-
ciebāt apl'i fūdamētū eccl'ie: ꝛ neceſſe erat vt eēnt ſp parati oī po-
ſcēti reddere rōnē de fide chꝛiſti .ſ. Pet. iij. c. vel ꝑ miracula
vel ꝑ rōnes. v Tremefactꝰ/ ſeruili timore pterritꝰ. x Va-
de/ liberā oñdit cuſtodiā. y Simul. Sic iūge: Tremefactꝰ
ꝛ ſperāſ: vñ timore dei ꝛ ſpe pecūie dimiſit eū libere cuſtodiri.
z Biēnio rc̄. Quita ps. H. Cōuerſatiōis pauli i ceſarea:
nō ꝯſidatꝰ felicis: q ſupra dictꝰ ē multiſ ānis iudex fuiſſe: cū hi-
ſtorie narrēt ſecūdo neronis āno miſſū romā aplm: claudiū ho
ceſarē eo tpe q agrippā filiū herodis ab āgelo ꝑcuſſi. ē. xij. d.
regem ꝯſtituit iudeoꝝ: felicē q̄ꝫ totiꝰ ꝓuincie ꝛ ſamarie ꝓcura-
torē miſiſſe. Sꝫ adhuc nō videt' ꝙ ita cito biēniū ꝯuerſationis
pauli i ceſarea ſit elapſū. Jđ alit' ſoluit mgr̄ i hiſtorijs: quia aū
c 4 H biēniū felix

ꝗ bienniū felix fuerat accuſat⁹ apud romanos: ſiquidem ꝯtētio fuerat int̄ iudeos ⁊ gētes de ꝑncipatu ciuitatiſ ceſaree: ⁊ in ꝑncipio felix fouit partē iudeoꝝ donec exhauſit burſas eorum: poſt fouit partē gētiū: ſup quo accuſat⁹ fuit rome: a q̄ accuſatione cōputat mgr̄ h̄ bienniū. a Relict. Rab. Utrū viuēſ vel moriēs incertum eſt: ſed tñ meli⁹ videtur ꝙ viuens iudeis gratiam preſtiterit.

Expo. Ca.XXV

A Feſtus ergo cū veniſſet ⁊c̄. Hoc capitulū diuidit in quattuor partes. In pͥma veniēs feſtus hieruſalē rogat a iudeis vt paulus adducat hieruſalē q̄ negāte venert ceſaream accuſaturi eū. In ſcd̄a excuſat ſe paul⁹ d̄ omib⁹: ⁊ ne grauaret ceſarē appellat: ibi: Paulo rōnē. In tertia venit agrippa ſalutare feſtū: ⁊ exponit ei totū negociū pauli: ibi

B Et cū dies aliq̇t. In quarta ꝓducit paul⁹ coram agrippa volēte videre eū: ⁊ replicāte feſto cām et appellationem pauli agrippam ſup h̄ ꝯſultāte/ dat paulo licētia loquēdi ꝓ ſe: ibi: Altera aūt die. Dicit ḡ: b Feſt⁹ ergo cū veniſſet i ꝓuinciā/ paleſtine: ſicut ſemꝑ mittebant a romanis ꝑſides alijs ſuccedētes.

C c Poſt triduū: ex quo venerat. d A ceſarea/ ad quā prius venit. e Principes ſacerdotū: ꝓpt inuidiā quā pre alijs habebant erga paulū: et qꝛ pre ceteris tenebant defendere legē/ de q̄ erat diſceptatio ꝯ paulū. f Aduerſus paulū/ locuturi. g Ut iuberet ꝑduci: qꝛ queſtio erat de lege: ⁊ videbat ꝙ ibi deberet determiari vbi ꝑcipue lex vigebat: maxie cū ⁊ ipſe preſes ꝑſens eſſet: et h̄ etiā pro gr̄a petebāt: non quia debitum. h Maturi⁹/ cito forte iam cognoſcebat fraudes eoꝝ negauit: vel qꝛ iudex nihil debet imutare circa ꝑſonas anteq̄ cognoſcat aliq̄d de cauſa. i Potētes: nō ꝙ ſit acceptor ꝑſonarū in iudicio. Sed dicit/ potētes. ſ. eūdi ceſareā. Nō eni oēs ire poterāt. k Octo aut decē. In ceſarea aūt tm̄ treſ: qꝛ in ceſarea oēs gētiles habebāt eūdē modū viuēdi: In hieruſalem ꝟo diuerſoꝝ erāt rituum: ideo plus habuit ibi facere. l Pro tribunali: qd̄ ē locus iudicij. Sed q̄re non dicitur/ in tribunali: qd̄ videt melius ſonare. Sol. Pro notat finē ꝓ quo ſedetur ibi. ſ. vt fiat iudiciū. In vero tm̄ ſonat ſeſſionem ⁊ quietē. m Uis hieroſolymā/ optionē dat: qꝛ ciuis roman⁹ erat. Sed videt ꝙ iniuſte agat. Jam eni fuerat accuſat⁹

accepit ſucceſſorē felix portiū
feſtū. Uolēs aūt grām ꝑſtare
a iudeis felix: reliquit paulum
vinctum. (Ca.XXV
b Feſtus ḡ cū veniſſet in
c ꝓuinciā/ poſt triduū aſ
d cēdit hieroſolymā a ceſarea.
e Audierūtq̄ eū principes ſa
f cerdotū ⁊ pͥmi iudeoꝝ aduer
ſus paulū: ⁊ rogabant eū/ po
ſtulātes grām aduerſus eū vt
g iuberet ꝑduci eū in hieruſalē
inſidias tendētes vt eū inter
ficerēt in via. Feſt⁹ autē rn̄dit
ſeruari q̄dē paulū in ceſarea:
h ſe aūt maturi⁹ ꝓfecturū. Qui
i ḡ in vobis ait: potētes ſūt deſ
cendētes ſimul ſi qd̄ eſt i viro
crimē accuſent eū. Demorat⁹
aūt int̄ eos dies nō ampli⁹ q̄
k octo aut decem: deſcendit ce
l ſaream ⁊ altera die ſedit pro
tribunali/ et iuſſit paulū addu
ci. Qui cū ꝑduct⁹ eēt/ circūſte
terunt eū qui ab hieroſolyma
deſcēderāt iudei multaſ ⁊ gra
ues cās obijciētes q̄s nō po
terāt ꝓbare: Paulo rōnē red
dente: qm̄ neq̄ i legē iudeoꝝ
neq̄ i tēplū neq̄ i ceſarē q̄cq̄
peccaui. Feſt⁹ aūt volēs iude
is gratiā ꝑſtare: rn̄dēs paulo
m dixit: Uis hieroſolymā aſcē
dere ⁊ ibi de his iudicari apd̄
n me: Dixit aūt paulus: ad tri
o bunal ceſaris ſto vbi mē opor
tet iudicari. Judeis nō nocui
p ſicut tu meli⁹ noſti. Si eni no
cui: aut dignū morte aliq̄d fe
ci: nō recuſo mori. Si ꝟo nihil
q eſt eoꝝ q̄ hi accuſāt me: nemo
r pōt me illis donare: Ceſarem
appello. Tūc feſtus cū ꝯſilio
locut⁹ rn̄dit. Ceſarē appella
s ſti: ad ceſarē ibiſ. Et cum dies
t aliquot trāſacti eſſēt/ agrippa
v rex ⁊ bernice deſcēderūt ceſa
reā ad ſalutandū feſtū. Et cū
dies plures ibidē morarent: fe
ſtus regi indicauit de paulo
dicēs: Uir q̄dā eſt derelict⁹ a
felice vinct⁹: de q̄ cū eſſem hie
roſolymis adiert me ꝑncipes
ſacerdotū ⁊ ſeniores iudeorū
x poſtulātes aduerſuſ illū dām
nationē. Ad q̄s rn̄di: qꝛ non
y eſt ꝯſuetudo romanis dona
re aliquē hoīem ꝑus q̄ is qui
accuſat ꝑſentes habeat ac
z cuſatores: locūq̄ defendēdi
accipiat ad abluēda crimina
a q̄ ei obijciunt. Cū ḡ huc ꝯue
niſſent ſine vlla dilatiōe in ſe
quēti die ſedēſ ꝓ tribunali iuſ
ſi adduci virū. De q̄ cū ſtetiſ
ſent accuſatores nullā cauſā
b c deferebāt dē q̄b⁹ ego ſuſpica
d e bar malū: queſtiōes ꝟo quaſ
f dam dē ſua ſuperſtitione ha
bebāt aduerſus eum: ⁊ de q̄
dam ieſu defuncto quem af
firmabat paulus viuere. He
ſitans autem ego de huiuſ
g modi queſtione/ dicebam:

et nihil ꝓbare poterāt ꝯtra eum: ſed purgauerat ſe ſufficient: ergo debuit dimitti. Sol. Promittebant iudei ſe probaturos in hieruſalem vbi erant teſtes: ⁊ poſſet facili⁹ paulus ſolus illuc ire q̄ multi teſtes venire. n Ad tribunal ceſaris/ qd̄ ceſari ſpecialiter factum erat in ceſarea in eius honore edificata: alioq̇n nō eēt ceſaris ſed preſidis tribunal. o Ubi me: quia hic eſt locus iudicij: viam facit appellationi. p Melius noſti/ q̄ iudei vel paulus vel vicini. Cōtra de nouo venerat. Sol.

D Meli⁹ ſupple q̄ pri⁹: quia ex accuſationib⁹ ⁊ reſponſione pauli ſatis perpēdebat iniuſte agi cōtra ipſum. Ideo dit noſti: quia ſimplicit non ſciebat. Uel noſti melius/ q̄ eſſet neceſſarium ad liberationē meā: ad quā minor rei noticia ſufficere poſſet. q Nemo pōt/ de iure. Hic ſumit illud: Solū poſſumus qd̄ de iure poſſum⁹. Et ſi tu velis iudeis gratiam preſtare donādo me. r Ceſarē appello/ ad nomē eius confugio.

E B. Qd̄ appellat ⁊ romā feſtinat: ideo fact/ vt diuti⁹ predicās multis fidelibus coronatus eat ad chriſtū. j. Theſſal. ij. d. Que eſt ſpeſ noſtra aut corona ⁊c̄. s Et cū dies ⁊c̄. Tertia ps t Agrippa. Hic herodis agrippe fili⁹ vſq̄ ad ſubuerſionē hieruſalē regnū iudee tenuit. v Et bernice/ vel beronice/ vir ſm̄ quoſdam: vel ſm̄ Glo. vxor eius: ſm̄ Hiero. cognata: Et dicit vxor: quia pre nimio affectu aſſiſtebat ei quaſi vxor: tñ quidam dicunt ꝙ cognoſcebat eam: ſm̄ illud. Cognato poterit nomine culpa tegi. Alij volūt qd̄ fuerit vir: quia non eſt conſuetum mulieres ſedere cum viris in iudicio. Ad h̄ reſpondēt ꝙ in hoc notatur impudentia vtriuſq̄ qui ſeſe carere non poterant: vel ad tempus pre nimio amore. x Dānationem/ mortis que grata eſſet eis. y Conſuetudo/ ſm̄ leges romanas. z Locumq̄/ ſpacium. a Huc/ ceſaream. b Deferebant: nihil contra paulum probabant. c De quibus/ cauſis vel verbis vel rebus. d Suſpicabar/ expectabam ab accuſatoribus. e Malum/ qd̄ ꝓbaret ꝯtra paulū de ꝟbo vel doctrina mala. Uel/ c De q̄b⁹ accuſatorib⁹. d Suſpicabar malū/ qd̄. ſ. nullā cauſam dignā morte deferrēt. f De ſua ſupſtitione. Rab. Amborꝝ: id ē pauli ⁊ iudeoꝝ legē vocat ſupſtitionē. b Deferebāt/ ſm̄ ſenſum iudeoꝝ. g Queſtione/ quā ignorabam.

ꝗ Hieroſolymā/ vbi

N a hieroſolymā/ vbi ſapiētiores. b Auguſti cogni-
tioni/ neronis iudicio. c Volebā/ velle nūc. d Altera
aūt die rc. Quarta pars. e Cū multa ambitiōe. i. de-
ſiderio vidēdi paulū: vel multa pompa r turba regalis offi
cij eos ambiēte. B. In greco pro ambitiōe ponit phātaſia.

ctā/ hereſim Ergo bona vita hereſis dicebat. Qd verū eſt a
malis nō a bonis. Et nota q̄ int ſectas min⁹ mala erat phari
ſeoꝝ qꝛ ponit reſurrectionē r obſeruantiā legis r ꝓphetarum.
Vñ pl⁹ ꝯcordat veritati q̄3 aliq̄ aliaꝝ. x Repromiſſiōis:
reſurrectiōis: ergo reſurrectio fuit repromiſſa. Verū eſt. Oſee

f In auditoriū: domū vbi cauſe au-
diebant corā iudici-
f bus g Principa
lib⁹/ vel pncipibus.
h Rex/ iudee. i
Et oēs: ananias et
pſentes iudei. k
Et acclamātes:
hic ſicut i hieruſalē.
l Admiſiſſe/ i ope:
qꝛ nihil erat ꝓbatū:
r ipſe ſufficiēt ſe pur-
gauerat: Supius au
tē heſitauit de mate
ria queſtiōis de lege
nō d pauli inocētia:
h et ſi nō eſt ꝯrariū.
m Quid ſcribā/
de teſtimonijs alicu-
ius pro quo ſit vict⁹
Expo. Ca. XXVI
T Unc paul⁹
extēta ma-
nu. Voce cō
tionātiū vl̄ ꝓ ſilētio
faciēdo. Hoc capitu
lū diuiditur in q̄nq3
partes. In pima cap
tās paulus beniuolē
tiā agrippe: replicat
ꝯuerſationē ſuā in iu
daiſmo multoꝝ teſti-
monio cōmēdatā di
cens ſe ſpem reſurre
ctionis hēre ſicut ce-
teri iudei. In ſcda re
capitulat quō pſecu-
t⁹ ē eccleſiā r modū
ſue ꝯuerſionis r miſ
ſionis ad gētes: ibi:
Et ego qdē. In
A tertia dicit ſe ꝓpter h
a iudeis captū r fere
occiſū teſtē nūc eſſe
paſſiōis r reſurrecti
onis chriſti: ibi: Hac
de cā. In quarta
dic feſt⁹ eū inſanire

a ſi vellet ire hieroſolymā r ibi
iudicari de iſt̄. Paulo autē
b appellāte: vt ſeruaret auguſti
cognitioni iuſſi ſeruari eū do-
nec mittā eū ad ceſarē. Agrip
c pa aūt dixit ad feſtū: Volebā
et ipſe hoiem audire. Cras in-
d q̄t audies eū. Altera aūt die
cū veniſſet agrippa r bernice
e cū multa ambitiōe/ r introiſ-
f ſent i auditoriū cū tribunis et
g vir̄ pncipalib⁹ ciuitat̄ iubē-
te feſto/ adduct⁹ ē paul⁹. Et di
h xit feſt⁹: Agrippa rex r oēs q̄
i ſimul adeſt̄ nobiſcū viri: vi-
det̄ hūc hoiem de q̄ ois mul-
titudo iudeorum interpellauit
k me hieroſolymis/ petētes r āc
clamātes: nō oportere eū vi-
uere ampli⁹. Ego vō cōperi
l nihil dignū eū morte admiſiſ-
ſe. Ipſo aūt h appellante: ad
auguſtū iudicaui mittere. De
quo qd certū ſcribā dño non
habeo: ꝓpter qd ꝓduxi eū ad
vos: r maxie ad te rex agrip-
pa: vt interrogatiōe facta ha-
m beam q̄uid ſcribā. Sine rōne
eni mihi videt mittere vinctū
et cauſā eius non ſignificare/
n agrippā vero ad paulum ait:
Permittit tibi loqui pro te-
met ipſo. Ca. XXVI
T Unc paul⁹ extēta manu
t cepit rōnē reddere. De
oib⁹ qb⁹ accuſor iudeis
o rex agrippa eſtimo me beatū
p apd te cū ſim defēſur⁹ me ho-

q die/ maxie te ſciēte oia q̄ apd
r
s iudeos ſūt ꝯſuetudies r que-
ſtiones: ꝓpt qd obſecro pati-
enter me audias. Et qdē vitā
meā a iuuētute q̄ ab initio fu-
it i gente mea i hieroſolymis
t nouerūt oēs iudei: pſcientes
me ab itio ſi velint teſtimoni-
v um phibere: qm̄ ſm certiſſimā
ſectā nre religionis vixi pha-
riſe⁹. Et nūc in ſpe q̄ ad pres
x nros repromiſſiōis facta eſt a
y
z deo/ ſtō iudicio ſubiect⁹: i qua
a
b duodecim tribuſ nre nocte ac
c
d die ſeruiētes ſperant deue-
nire. De q̄ ſpe accuſor a iu-
e
f deis rex. Quid icredibile iu-
g
h dicat apud vos ſi de⁹ mortu-
i os ſuſcitat: Et ego qdē exiſti-
mauerā me aduerſus nomen
ieſu naçareni debere mlta cō-
traria agere: qd r feci hieroſo-
lymis. Et multos ſctoꝝ ego i
carcerib⁹ incluſi: a pncipib⁹ ſa
cerdotū ptāte accepta: r cum
k occiderent detuli ſniam. Et
ꝑ oēs ſynagogas frequenter
puniēs eos/ cōpellebam blaſ
l
m phemare/ et ampli⁹ inſaniēs i
n
o eos pſeq̄bar vſq3 i exteras ci-
p
q uitates. In quib⁹ dū irē da-
r maſcū cū ptātē r pmiſſu pnci
pū ſacerdotū/ die media i via
vidi rex de celo ſupra ſplēdo-
rem ſolis circumfulſiſſe me lu
men: r eos q̄ mecū ſimul erāt
s omēſq3 nos cum decidiſſem⁹
in terrā: audiui vocē loquētē

vj. a. Soph. iij. b.
Iob. xix. d. Ezech.
xxvj. d. y Sto/ an
te tribunal. z Iu B
dicio/ tuo. a In
qua/ ſpe reſurgedi.
b Deuenire: ſic
ſupponit ſpes pro re
ſperata. Vel ſm aliā
litterā: Inueniri:
viui vel perfecti/ di-
cit Glo. ſic ſupponit
pro habitu. c Ser
uientes/ ꝓpter illā
ſpē. b Die ac no-
cte. Hoc nō dicit ꝓ
toto ſed pro parte. ſ.
duab⁹ tribub⁹ q̄ ſub
cyro r dario rediert
de captiuitate. j. Eſ-
dre. ij. a. Nā decem C
tribuū captiuatio ſb
oſee. iiij. Reg. xviij.
c. vltima fuit r ꝑpe-
tua. Oſee. j. c. Non
addam vltra miſere
ri rc. Et in captiuita
te etiā idolis/ nō deo
ſeruierūt. Hiere. v.
c. Seruiet̄ dijs alie
nis rc. Et d iſtiſ pau
ci redierūt vt ſerui-
rent deo e Quid
aduerbiū interrogā-
di. f Incredibi-
le iudicat/ hoc. ſ.
g Si deus rc. Vt
ſic. e Quid icre B
dibile/ vt prius. g
Si/ pro quia. h
Mortuos ſuſci-
tat/ pticulariter: qua
ſi non eſt incredibile
ſi ab eo ſperatur ge-
neralis reſurrectio.
Vel/ e Quid/ no-
mē: q̄ſi quid dicis o
agrippa: vel qd tibi
videtur rc. vt prius.

et aſtruēs ſe verū dicere de ſcripturiſ agrippā inuocat teſtē: ibi
Hec loquēte. In q̄nta dicit agrippa paulū pſuadere ſibi
vt fiat chriſtian⁹: qd optat paul⁹ ipſi r alijs: r ſecedētes dicūt
paulū nō meruiſſe mortē: ibi: Agrippa aūt rc. o Me
beatū/ eſſe dicēdū nō btitudine patrie: ſ3 vie q̄ eſt eſſe imacu-
Ps. 118. latū. Ps. Beati imaculati in via. Et Eccl. xxxj. b. Btūs q̄
Ps. 33. iuēt⁹ ē ſine macula: traſgreſſiōis vl̄ amiſſiōis. Ps. Declina a
malo r fac bonū. p Cum ſim: quia ꝯfidebat d ꝯſcietia. Vl̄
Cū ſis/ Agrippa eni ſciebat q̄ ꝓpt altercatiōes r queſtiōes
iudeoꝝ crebro corā ſe vētilatas null⁹ dānabat ad mortem in
h ꝯfidebat paul⁹. q Sciēte oia/ vel oēs q̄ſi perit⁹ es iudai
ce ꝯſuetudis. r Cōſuetudies/ bone. s Et queſtiōeſ
male. Glo. B. Legerat illud Eſaie: Btūs q̄ i aure loquitur
ſapiētis. Hoc lra nra nō habet: et nouerat tm̄ orōnis ſba ꝑ-
ficere quātū iudic ſnia ꝯgnouiſſet. t Preſciētes/ āte ꝯgno
ſcētes q̄3 vos gētiles. v Certiſſimā ſectā/ In greco ꝑ ſe

t Et ego rc. Scda pars: ſicut iſti eſtimāt modo. k De
tuli. Glo. Iudicaui occidēdos: nō ait occidi. B. Ponit aliā
lraꝫ. Occidēdiſq3 illis dtuli ſniam. i. q̄lit occiderent ſniam de
di. l Et amplius/ q̄3 pri⁹. m Inſaniēs/ ſicut lupus.
n Perſequebar/ ex magno affectu. o Exteras/ nō tm̄
ꝓpiquas. p In qb⁹/ ciuitatib⁹ vl̄ opib⁹ illi⁹ iſanie. q Da
maſcū: metropolim ſyrie r phenicē. r Cū ptāte r pmiſ
ſu/ S3 pncipes ſacerdotū hoc nō poterāt: imo romani. Sol.
Principes ſacerdotum acceperant hanc ptātem a preſide:
tra vt poſſent eā delegare cui vellēt quā ſaulo dederūt: Ideo
vtrūq3 tāgit r ptātem delegatā a pſide. et permiſſum. i. aſſen
ſum pncipis ſacerdotū. s Decidiſſem⁹. Cōtra. s. ix. b. dr
q̄ ſtabant ſtupefacti. Ibi Glo. Non ceciderūt. Sol. Cecide-
runt quidem prius ad ſubitum fulgorem: ſed ſocij ſtatim ſur-
rexerūt paulo adhuc iacente: r ſtabant cum dñs loqueretur
illi. Ideo aūt dicit eos Glo. nō cecidiſſe: qꝛ ſtatim ſurrexerūt.

a mihi hebraica lingua: Saule b ſaule qd me pſeqris? c Durū eſt d tibi ɔtrā ſtimulum calcitrare. Ego aūt dixi: Quis es dñe? Dñs aūt dixit: Ego ſū ieſus quem tu pſequeris. Sed exurge et ſta ſupra pedes tuos. Ad h enī apparui tibi vt ɔſti e f tuā te miſtrū ꝛ teſtē eoꝝ que g vidiſti/ ꝛ eoꝝ qb⁹ apparebo tibi: eripiēs te de populis ꝛ gē h tib⁹: in quas nūc ego mitto te i k aperire oculos eoꝝ vt ɔuertā l tur a tenebris ad lucē: ꝛ de ē po m teſtate ſathane ad deū: vt acci n piāt remiſſionē pctōꝝ ēt ſortē o p inter ſctōs per fidē que eſt in me. Ūn rex agrippa nō fui incredul⁹ celeſti viſiōi: ſ his qui q ſūt damaſci pmū ꝛ hieroſolymis ꝛ in oēm regionē iudee: et gentib⁹ annūciabā/ vt pniam agerēt: ꝛ ɔuerterent ad deum: r digna pnie opa faciētes. Hac ex cauſa me iudei cū eēm i tēplo ɔphēſū tēptabāt volētes s me iterficere. Auxilio aūt ad t iut⁹ dei vſq; i hodiernū diē ſto v teſtificās minori atq; maiori: nihil extra dicēs q̄ ea q̄ pphe x te locuti futura ſūt eſſe ꝛ moy y z ſes: ſi paſſibil chriſt⁹: ſi pmus a ex reſurrectiōe mortuoꝝ lub c mē annūciatur⁹ ē pplō ꝛ gē d tib⁹. Hec loquēte eo ꝛ rationē reddēte/ feſtus magna vo e f ce dixit: Inſanis paule: Mul g te te lre ad iſaniā ɔuertūt. Et h paul⁹: nō inſanio inqt optime i feſte: ſed veritatl ꝛ ſobrietatl k verba eloquor. Scit enim de his rex: ad quē ꝛ ɔſtanter loqr. l Latere eni eū nihil hoꝝ arbitror. Neq; eni in angulo qcq̄ hoꝝ geſtū ē. Credis rex agrip m n pa pphetis? Scio qꝛ credis. o Agrippa aūt ad paulū: In p modico ſuades me chriſtianū fieri. Et paul⁹: Opto apd deū ꝛ i modico ꝛ i magno: nō tm̄ te/ ſed et oēs q audiūt ho q die fieri tales qlis ēt ego ſum: r exceptl vinculis his. Et exurrexit rex ꝛ pſes ꝛ bernice: ꝛ qui aſſidebāt eis. Et cū receſſiſſēt loquebant adinuicē dicētes: qꝛ nihil morte aut vincul dignū qd fecit hō iſte. Agrippa s aūt feſto dixit: Dimitti poterat homo hic: ſi nō appellaſſet ceſarem.

Capitulū. XXVII.

v T aūtē iudicatū eſt eū nauigare i italiā: et tra v di paulum cum reliqs cuſtodijs centurioni nomine iulio

G a Hebraica lingua/ in q olim de⁹ prib⁹ loqbat vt magis credat qd dr. c Me/ i mēbris. b Saule. Glo. Nomē gemiat: vt ad ipſū ptinere viſionē oſtēdat d Cōtra ſtimulū/ correctionē. q. d. hucuſq; ſine ſtimulo reſtitiſti: nūc vo ſi recalcitras pl⁹ vrgeris. Iungitur bos futur⁹ agriculture dei. j. Corſ. iij. c. Vel ſtimulus charitas. j. Corſ. v. c. Charitas chriſti vrget nos. e Miniſtꝝ ꝛ teſtē. Nō eſt ver⁹ teſtis qui nō eſt miſter: exēplo ei⁹: Mat. xx. d. Nō venit miniſtrari. f Que vidiſti: i hac pma viſiōe. g Apparebo: poſtea mltis viſiōib⁹. h In qs. i. in qs ambos: qꝛ ꝛ iudeoꝝ ꝛ gētiū inſidias paſſus ꝛ iniurias. i Apire. Ceci enim ſunt. k Oculos/ iteriores vel etiā exteriores. l De ptāte: ecce tenebre. m Deū lucē. Ūn ſi ē in littera: ꝛ de ptāte/ poteſt legi expoſitiue. Et/ p id ē: qſi d infidelitate ad fidē/ d vicijs ad vtutes ꝛ mores. n Et ſortē/ hereditatē que ſors dicit: que ſine libero arbitrio pueniꝛ ppt radicē merendi pmā. ſ. grām gratl datā ſine ɔuiſiōe liberi arbitrij. o Int ſanctos. Sed cum hec ɔpoſitio dicat eqlitatē: ſic ſup ſupioritatē: ꝛ ſubt iferioritatē: videt q male cū ſcti non ſint eqles. j. Corſ. xv. f. Stella eni a ſtella differt ꝛc. Sol. Sūt eqles q ad denariū: Mat. xx. b. Vel duplicit cōparāt ſcti int ſe: et ſic ē ibi eqlitas: qꝛ nulla ɔplatio q cauſat ex infirmitate vel ad deū a q plus pmij accidentalis vel eſſētialis accipit vn⁹ q̄ alius/ et ſic maior vel minor. p Per fidē. ſ. xv. b. Fide purificans corda eorum. Sed qre nō ita p ſpem vel charitatē. Sol. Charitas magis ɔiūcta ē dilecto: ꝛ ſpes ſperato q̄ fides credito vel vero: ꝛ tāto difficilior ē ꝛ magl habet purgare. q Et hieroſolymis: anteq̄ ordinaret apls gentiū elect⁹ ad h a ſpūſctō. ſ. xiij. a. tunc pdicauit hieroſolymis: ſed poſt tm̄ ſoluit votum. ſ. xxj. d. quia tūc erat tm̄ apls gentiū: vel ipſo iure iudeorū int gentes diſperſoꝝ. r Hac ex cauſa ꝛc. Tertia ps. s Auxilio aūt adiut⁹ dei: auctoritate ꝛ iuſie miſterio. ſ. xxj. g. t Sto/ pſeuero: vel i morte nō cado. v Minori/ etate vl pſona. x Et moyſes/ q ꝛ ipſe fuit pph̄a ſm rem: ſ ſm officiū dux ppli: et ſic qdāmodo pl⁹ q̄ ppha. y Si/ pro q. z Paſſibilis/ chriſtus erit: ſuple hoc dixerūt pphe Eſa. liij. ſatis de paſſiōe. a Primus: qꝛ pm⁹ reſurrexit nō iterū moritur⁹: Roma. vj. b. b Pplo/ iſrl p ſe. Math. xv. c. Nō ſū miſſus ꝛc. c Et gētib⁹/ p aplos. Vel/ b Populo/ ex gētib⁹: ſuple ſepato. ſ. iſrl. d Hec loquēte. Quarta ps. e Inſanis: qꝛ vict⁹ loco defendēdi ſe accepto impti nentia ſua liberatiōi loqbat: vel qꝛ pdicabat i chriſto reſurrectionē mortuoꝝ. f Multe lre. Rab. Philoſophi gentiū multa legēdo vel ſcribēdo ſectas mutabāt. g Ad inſaniam/ mutabilitatē de ſnīa in ſniam: vel de doctrina i doctrinā vt te excuſatur⁹ pdices reſurrectionē: ꝛ tuā narres ɔuerſionē. B. Sic ſtulta amentia fuit q filꝰ pdigꝰ porcos pauit. Luc. xv. c. Sic de ſpūali amētia. ij. Corſ. v. c. Siue mēte excedim⁹ deo ꝛc. Ps. Nō reſpexi in vanitates et inſanias falſas. h Optie. Adulator videt ſ captat beniuolentiā: ꝛ loquit vt plures nō ſm ſenſū ſuū. Vl/ Optime: inquā tum iudex: qꝛ tenebat locū optimi dei. ſ. i Veritatis. Glo. Falſitas ꝛ petulantia inſanie ſt ppria. k De his: q d me narraui. l Hoꝝ/ vel de me: vl d chriſto. m Scio: hoc ad pſuadēdū loquit nō adulādo. n Credis: qcqd dictū eſt de pdicis vl d chriſto. Imbut⁹ eni ritu ꝛ lege iudeorum credebat pphas vera dixiſſe: ignorans illā veritatē ad chriſtū ptinere: q̄uis i cōciōe habita cū iudeis dixiſſe legat: ſi de religionis auxilio pſumitis: cū iam diſcipuli ieſu orbē replerūt: nō ſine dei nutū putam⁹ illā religionē creſcere. o Agrippa. Quinta ps. p In modico. ſ. quocūq; modo: vel in qcūq; ſtatu. q Et ego chriſtianus. ſ. r Exceptis: quia non opto vos/ vinctos eſſe. s Dimitti/ ſolui a vinculis.

E

F

G

Expoſitio Ca. XXVII.

v T aūt iudicatū ē ꝛc. Hoc captm diuidit in qnq; ptes. In pma dr quō cēturio tradito ſibi paulo cū ceterl vinctl volēs nauigare i italiā aſcēdit nauē hadrumetinā ꝛ p ſidonē ꝛ cypꝛū venit liſtrā. In ſcda quō aſcēderūt nauē alexādrinā: et p boniportū venerūt theſſalā: ꝛ phibēte paulo nauigationē ppt ieptiā tpis: cēturio pl⁹ credēs nauclerſ: qꝛ ibi nō erat bonū hyemare volebat venire phenicē: ibi: Et ibi iueniēs. In tertia quō veniētes ad iſulā caudā orta tēpeſtate piectl i mare q in naui erāt deſperātes d ſalute/ ɔſolat⁹ ē paul⁹ narrās viſionē ꝛ pmittēs q null⁹ periret eoꝝ pꝛt ſolā nauī: ibi: Aſpirāte aūt. In qrta quō explorata aque pfunditate paulus idicauit centurioni nautas velle fugere/ qui impediti ſūt per dimiſſionem ſcaphe: ibi: Sed poſtea. In qnta quō paulus hortatus eſt eos comedere: ꝛ cōmittentes ſe mari ꝛ vento ppinquauerunt terre ꝛ fixa prora i litore puppis diſſoluebatur: vbi volentibus militibus occidere vinctos ne enatantes euaderent/ centurio non permiſit: ibi: Et cum lux inciperet fieri ꝛc. Dicit ergo: t Ut aūte iudicatū/ agrippa decernēte. v Cuſtodijs/ vinctſ q cuſtodiebāt

G Cohortis auguſte

a cõhortis auguſtę. Aſcẽdẽtes
b c aũt nauẽ hadrumetinã/icipiẽ
d tem nauigare circã aſię loca
ſuſtulimus perſeuerante no/
biſcum ariſtarcho macedone
e theſſalonicenſe. Sequẽti au/
tem die venimus ſidonẽ. Hu
f mane autem tractans iulius
paulum: permiſit ad amicos
g h irẽ: & cũram ſui agere. Et in/
i dẽ cum ſuſtuliſſemus ſubna/
k l uigauimus cyprũm prõpte/
rea ꝙ eſſent venti contrarij.
Et pelagus cilicię & pamphy
lię nauigantes venimus liſtrã
m n quę eſt lytię: ẽt ibi inueniens
centurio nauem alexandrinã
o nauigantem in italiam/trãnſ/
poſuit nos in eam. Et cũ mul
tis diebus tarde nauigarem⁹:
et vix deueniſſem⁹ contra gny
p q dũm prõhibente nos vento
r adnauigauim⁹ crẽtę iuxta ſal
s t mõnem: et vix iũxta nauigã/
v tes venimus in lõcum quen/
x dam qui vocatur bõniportus
cui iuxta erat ciuitas thalaſſa.
Multo autem tempore pa/
cto & cum iam nõ eſſet tuta na
y uigatio eo ꝙ iẽiuniũ iam prę/
z teriſſet/ cõnſolabat eos pau/
a lus dicẽs eis: Uiri vidẽo qñ
cum iniuria & multo dãno nõ
ſolum oneris & nauis/ ſed eti/
am animarũ noſtrarũ incipit
eſſe nauigatio. Centurio au/
b tem gubernatori & nãuclero
magis credebat ꝙ̃ his quę a
paulo dicebant. Et cum ap/
tus portus non eſſet ad hye/
mandum/plurimi ſtatuerunt
conſiliũ nauigare inde ſi quo
modo poſſẽt deueniẽtes phę/
c d nicẽm hyemare põrtum cre/
e tę reſpicientem ãd aphricum
f g et ad chõrum. Aſpirantẽ au/
h tem auſtro ęſtimantes prõpo
ſitum ſe tenere cum ſuſtuliſſẽt
i dẽ aſſon/legebãt cretã. Nõ
poſt multum autẽ miſit ſe con
k tra ipſam vẽtus typhõnicus:
l qui vocatur ẽuroaqlo. Cũqꝫ
m ãrrepta eſſet nauis & non poſ
n o ſet conari in ventum/dãta na
ue flatibus ferebamur. In in/
ſulam autem quãdam decur/
rẽtes quę vocatur cauda/po/
p tuimus vix obtinere ſcãphã.
q r Qua ſublãta adiũtorijs vte/
s bantur ãccingentes nauem/ti
t mentes ne in ſirtim incidereñt
v x ſubmiſſo vãſe ſic fẽrebantur.
Ualida autem nobis tempe/
y ſtate iactatis: ſequenti die iã/
ctum fecerũt: & tertia die ſuis
z manibus ãrmamenta nauis
proiecerunt. Neqꝫ ſole neqꝫ
ſideribus apparentibus per
plures dies: et tempeſta/
te non exigua imminente:
iam ablata erat ſpes om/
nis ſalutis noſtrę. Et cum
a multa iẽiunatio fuiſſet/ tunc
ſtans paulus ĩ medio eorum
dixit: Oportebat quidem o
b viri audito me non tõllere a
c d creta lũcriqꝫ facere iniũriam
e f hanc et iãcturã. Et nũnc ſua/

g a Cohortis auguſtę: a nomine auguſti q̃ milites miſerat. b Autẽ/expletiue. c Hadrumetinã.i. ad romã nauigã/tem: vel melius dictã ab hadrumeti ciuitate aphricę. d Circa aſię. ad aqlonẽ vbi erant portus famoſi: q꞉ in cęſarea nõ inuenerũt nauẽ euntem in italiã directe. e Sequẽti: poſt egreſſũ de cęſarea. f Tractãs/cogitãs. g Ire/in ſidonem. phęnicis vrbẽ. h Curã/ pcurationẽ nauigatiõis. i Et inde/a ſidone. k Cyprũ/ad occiden/tem. l Propte/rea: ſuple appropin/quauim⁹ cypro. m Lytię/ciuitas. B. Pro liſtra in gręco dicit ſmyrna. Hie/ro⁹ pro myrrhã põit. n Et ibi iueniẽs Secunda pars. o Trãſpoſuit/de na/ui in naui. p Gny/dũ/inſulã: vel chiũ ſm quoſdã: quę ẽ in/ſula contra aſiã. q Prohibẽte. Id dicit tarde. r Cre/tę/inſula ẽ. s Sal/monẽ/nomẽ loci. t Iuxta ſalmonẽ. v Locũ/in creta. x Boni port⁹/a bonitate: vel pprium nomẽ eſt. y Ieiu/niũ. Rab. Fames magna in nauigio/in/firmiores reddẽs nau/tas. Alij dicũt q̃dra/geſimam ante nata/le dñi: Sꝫ nõ videt: q꞉ nõdum erat inſti/tuta: nec lucas inde aliqd ſciebat: Sꝫ me/lius putat ieiunium mẽſis ſeptimi qd fa/ciebãt iudęi p eo ꝙ tũc occiſus ẽ godoli/as. iiij. Reg. vlti. g. Uel ieiunium mẽſis decimi qñ cognoue/runt trãſmigrati i ba/bylonẽ templũ eſſe deſtructũ. iiij. Reg. xxv. g. Menſis aũt decim⁹ iudęoꝝ eſt ianuari⁹: quia ab apri/li incipiũt cõputare: & nũc nauigatio nõ eſt tuta. z Cõſola/bat/hortabat. a Uideo/ex ſignis tempeſtatũ: vel ſpiri/tu pphetico. b Et nauclero. i. nauiculario. ſ. dño nauis. c Phęnicẽ: retro vnde venerãt. d Portũ cretę/ qui eſt in phęnice e regione cretę: ad quam ire volebant. e Ad aphricũ/meridianã occidentis partem: quę de aphrica no/men accepit. f Chorum/ inſulam vel ciuitatem in creta. B. Aphricus flat inter meridianã & occidẽtalẽ plagam/magis vergens ad occidentalẽ. Chorus ventus eſt inter ſeptentrio/nẽ & occidentẽ: plus deflexus ad occidentẽ: & puincia phęnicis cretã habebat ad occidentẽ. g Aſpirante &c. Tertia pars. a creta: q꞉ ad boreã erat portus cretę. h Propoſitum/ad portum cretę venire. i De aſſon: nomen loci ſic dicti:

quãſi inde ſoluuntur naues in mare progredientes. k Typhonicus/a typhos qd eſt inflatio: quia facit mare inflari. l Euroaqlo/a nomine regionis: et eſt ventus int aquilo/nem & orientẽ contrari⁹ ituris in phęnicẽ. Alia littera habet vent⁹ tẽpeſtuoſ⁹. m Arrepta/a vẽto. n In/cõtra. o Data naue/ceſſante re/migio. p Scaphã B. Leuis eſt naui/cula de vimine facta: crudo corio tecta: grece dicta a ptẽplã/do: eo ꝙ p eã nautę vel pirate qui maxi/me talibus vtuntur: terrã vel litus pſpi/ciuntur: Uł eſt naui/cula d vna arbore ca/uata: quę intra mag/nam nauem fertur: vt iminente tempe/ſtate per eã in mare miſſã nauis muniat quam in mare miſſã vix tenere potuerũt propter impetum tẽ/peſtatis. q Sub/lata/a fluctibus. r Adiutorijs/ſca/phę. s Accin/gentes: in procin/ctu tempeſtatis ar/mantes vaſe quodã faciẽtes eam grauio/rem/vt magis poſ/ſet ſubſiſtere t In ſirtim/loca areno/ſa vbi naues facile pe/riclitant: Et iterptã/tur anguſtia vel tri/bulatio. v Uaſe. ſcapha. accingentes ſũmis cõtra nauẽ li/gatã ad munitionẽ. x Ferebant/ven/to ↄtrario nauis et ſcapha. Alia littera: timentes ne in ſirtes inciderent laxantes antẽnã ita ferebant. B. Alia littera ap/tius dicit. Arrepta naui cum non poſſẽt occurrere vento cõ/mendata naui flati/bus colligere vela cę/perunt: tũnc tranſcurrimus inſulam quę dicitur cauda: quam occupare non potuerunt: ſed ſcapha amiſſa adiuuare cęperũt nauẽ pręcingentes eam: trahebant aũt & ancoras timentes ne incurrerent in ſirtes: Ex quo patet ꝙ funibus a medio nauis latere vtrimqꝫ circa eiuſdẽ anteriora dimerſis: ancoras his q̃ traherentur adiunxerunt: qd fiebat ad retardandum nauigiũ ne curſu pręppero iciderent in ſirtes: ſolo auditu terribiles: quia omnia ad ſe rapiunt. y Iactum: electionem eorum quę erant in naui. z Armamenta/vtenſilia. a Ieiu/natio/volũtaria volẽtib⁹ ſingulis ad honorẽ deoꝝ ſuoꝝ pro periculo. Simile Ionę. i. a. Uel neceſſaria pro penuria. b Tollere/iter accipere: et ſic/ c Lucriqꝫ facere/vita/re p antiphraſim. d Iniuriã/tẽpeſtat. e Et iacturã: vt ſ. vel dãnũ vaſoꝝ pditoꝝ. f Et nũc: licet nõ audieritis me.

¶ Bono/ſano et forti

E a Bono/ſano vel forti. b Nullius anime: vt viros ſimul ⁊ mulieres comp̄hendat. c Preterq̄ȝ. Cōtra. Terminus deſignans exceptum debet contineri ſub toto a quo fit exceptio: ſed nauis non continet ſub anima: ꝗ ⁊c̄. Sol. Exponit li preter priuatiue: Et eſt ſenſus: Preterq̄ȝ: id eſt ſine ca re: que eſt nauis: q̄ſi ſalus erit omni anime ſine naui. Vl' per ſuppletionē. q̄ſi nullius anime erit ⁊c̄. nec alicuius alterius rei p̄terq̄ȝ nauis. Iactura eni iam facta preterita erat non futura. Vl' ſic: vt li quā ſit nomē: q̄ſi/ nulli⁹ erit amiſſio aie: p̄ter quā amiſſionē: erit affirmādo/ amiſſio nauis. d Aſtitit: nō dicit iactādo: ſ ad fidē prouocando. Ideo eni mare turbatum eſt: vt per id qd auditum non ē et per id qd auditus eſt ſpecial' in eo gratia cōmendetur. e Ego/ apoſtolus. f Deſeruio/ in euangelio. g Ne timeas/ periculū maris h Ceſari: q̄ſi non fluctibus mergeris/ ſed rome periclitaberis. i Et ecce: quaſi nec ſocijs tuis timendum eſt. k In inſulā: q̄ſi p ſigno eſt p̄heria veritatis: vt cum ad illam venerint de ſalute ſua ſint certi. l Sed poſtea ⁊c̄. Quarta pars. m Adria: regio ad quā nauigabant: vel nomen cuiuſdam freti i tyrrheno mari vl' nomen illius terre ꝺ q̄ dicit adriaticū mare. Vel/ Adria/ pluraliter accipitur pro ſcopulis: et ideo putabant naute regionem apparere: In libro hebreorum nominū/ adria continens mala vl' locus malorū dicit. n Bolidem/ vel polidē/ pond⁹ plūbi quo maris p̄fūditas exploratur. o Altitudinis: in profūditate mariſ. p Paſſus q̄ndecim/ approp̄inquante terra. q Timentes: quia adhuc nox erat. r Aſpera/ ſcopuloſa: vt. ſ. s Ancoras quattuor/ ne p̄cedere poſſent donec veniret dies t Nautis/ qui ſemper in naui fuerant. v Miſiſſent/ dimiſiſſent. x Obtentu/ occaſione. y Ancoras extendere: vt nauim ſedarent. z Abſciderunt. Glo. Quia in naufragio magis nautarum qui ſunt gnari mariſ ſcia proderat q̄ȝ militum arma: leuius ferebāt ſcapham q̄ȝ nautas excidere ne occaſionem fugiendi darent. a Et cum lux inciperet ⁊c̄.

F.25.c.

a deo vobis bono animo eſſe:
b Amiſſio eni nulli⁹ anime erit
c ex vobis preterq̄ȝ nauiſ. Aſti
d tit eni mihi hac nocte angeluſ
e f dei cuius ſum ego/ ⁊ cui deſer
g uio dicens: Ne timeas paule
h ceſari te oportet aſſiſtere. Et
i ecce donauit tibi deus omneſ
qui nauigant tecum. Propt̄
qd bono animo eſtote viri:
Credo eni deo meo: qꝛ ſic erit
quemadmodū dictum eſt mi
k hi. In inſulam autem quan
dam oportet nos deuenire.
l Sed poſtea q̄ȝ quartadeci
ma nox ſuperuenit/ nauigan
m tibus nobis i adria circa me
diam noctē ſuſpicabant nau
te apparere ſibi aliquā regio
n nem. Qui ⁊ ſubmittentes bo
o lidē iuenerūt paſſ⁹ vigiti alti
tudis: ⁊ puſillū inde ſepati in
p uenerūt paſſus q̄ndecim. Ti
q r mentes autem ne in aſpera lo
ca inciderem⁹/ de puppi mit
s tentes ancoras quattuor op
t tabant diem fieri. Nautis vo
querentib⁹ fugere de naui cū
v miſiſſent ſcapham i mare ſub
x obtentu q̄ſi inciperent a pro
y ra ancoras extēdere dixit pau
lus centurioni ⁊ militib⁹: Niſi
hi in naui manſerint vos ſal
z ui fieri non poteſtis. Tūc ab
ſciderūt milites funes ſcaphe
et paſſi ſunt eam excidere. Et
a cum lux inciperet fieri roga
b bat paulus omnes ſumere ci
c bum dicens: Quartadecima
d hodie die expectantes ieiuni
permanetis: nihil accipienteſ:

propter qd rogo vos accipe
re cibum pro ſalute veſtra: qꝛ
nullus veſtrum capillus de
capite peribit. Et cum hec di
e f xiſſet/ ſumens panem gratias
egit deo in conſpectu omniū:
et cum fregiſſet cepit mandu
care. Animequiores autē fa
cti omnes/ ⁊ ipſi aſſumpſerūt
g cibum. Eramus vo vniuerſe
anime i naui ducente ſeptua
h i gintaſex. Et ſatiati cibo alle
k uiabant nauem: iactantes tri
ticum in mare. Cum aūt dies
factus eſſet/ terram non agno
l ſcebant: ſinum vo quendam
m conſiderabāt habētem litus:
in quem cogitabant ſi poſſent
eijcere nauem. Et cum anco
n o ras ſuſtuliſſent committebāt
ſe mari ſimul laxantes iunctu
ras gubernaculorum: ⁊ leua
p q to artemone ſm aure flatum
tendebant ad litus. Et cū in
r cidiſſemus in locum bithalaſ
s ſum impegerūt nauem ⁊ pro
ra quidem fixa manebat im
t mobilis: puppis vo ſolueba
tur a vi maris. Militum autē
v conſiliū fuit vt cuſtodias oc
ciderent/ ne quis cum enataſ
ſet effugeret: Centurio autem
volens ſeruare paulum pro
hibuit fieri. Iuſſitq̄ȝ eos q̄ poſ
ſent natare mittere ſe in mare
x p̄mos ⁊ euadere ⁊ ad trā exi
y re. Et ceteros alios i tabulis
z ferebant quoſdam ſuper ea q̄
de naui eſſent. Et ſic factum ē
vt omnes anime euaderēt ad
terram.

Quinta pars. b Sumere cibum: vt fortiores eſſent ad laborem ſuſtinendum. c Quarta decima die. Videtur dicere eos ieiunaſſe q̄ttuordecim diebus: qd eſſet impoſſibile. Sed dicitur reſpectiue: quia parū comederant timore periculi/ nō comediſſe dicuntur. Vel li hodie determinat li ieiuni: quia hodie eſtis ieiuni: que eſt quartadecima dies. Vel forſitan i die non edebāt vt dicit Glo. d Expectantes/ proſperitatem a qua ieiuni erant: quia nōdū venerat: Ecce alia expoſitio. e Sumens panem: vt alijs daret exēplū. f Gratias egit ſm morem ſuum in comedendo/ ⁊ pro ſalute nauigantiū animequior exhortationis verbo ⁊ operis exemplo. B. Nemo ſeculi tempeſtatem euadit niſi qui paſcitur pane vite: ⁊ qui in nocte tribulationis quattuor virtutum cardinalium: quaſi quattuor ancorarum innititur auxilio/ coruſcāte eterni tatiſ die portum ſalutis ingreditur: querens flammam dilectionis qua interiora caleſiāt. g Vniuerſe aie: B. Nō dicit viri quia forte erāt et mulieres: vel propter confuſionē chriſtianorum militum ⁊ nautarum. h Et ſatiati: fortiores facti: vel nō indigentes tritico. i Alleuiabant: leuiorē faciebāt. k Iactātes triticū. Cōtra. Supra dictum ē q̄ nulli⁹ rei fieret amiſſio niſi nauis. Sol. Nō erāt multi valoriſ triticū ⁊ cetera q̄ iactabant cōpatiōe hominū: iō nō reputat. l Sinū/ portū. m Lit⁹: nō turpē ſ aditū facilē. n Suſtuliſſet/ ó mari i nauē. o Committebāt/ ſine conatu nauigij. p Artemone/ modicū velū directiōi poti⁹ nauis accōmodatum q̄ȝ celeritati. q Scdm aure flatū: ſic vent⁹ ducebat. r Bithalaſſū. i. bimaritimū Loc⁹ vbi terre interiecti duplex mare interuenit: vt due ſint reflexiōes mariſ: qd. ſ. mare grece dr thalaſſa. s Impegerūt/ i illud q̄ſi dorſū mari infectū. t Soluebat/ diruperbat. Glo. Talis ē caſ⁹ ai ſecularia deſideria nō calcātiſ: qui prorā intētiōis tre infigit: ⁊ ſequēs op⁹ curaꝝ fluctib⁹ ſoluit: ſ fracta naue euadētes trā petūt: qꝛ pereūtiū exēplo alij cauti⁹ agūt. v Cuſtodias/ victos. x Primos/ āte victos. y Et ceteros/ nō natātes. z Sup ea/ preter tabulas.

G

Et cum eua.

a Et cum ¶ Ca. XXVIII
euaſiſſemus tunc cog/
b nouimus quia milite/
c ne inſula vocabatur. Barba
ri vo preſtabant non modicā
humanitatē nobis. Accenſa
d/e enī pyrā reficiebant nos om/
nes: propter imbrem qui im/
minebat ꝛ frigus. Cum con/
f gregaſſet autem paulus ſar/
mentorum aliquantam multi
tudinem ꝛ impoſuiſſet ſuper
g ignem: vipera ā calore cū pro
h ceſſiſſet inuaſit manū ei⁹. Ut
vero viderunt barbari pendē
tem beſtiam in manu eius ad
i inuicem dicebant: Utiqz hō/
micida eſt homo hic: qui cum
k euaſerit de mari vltiō nō ſinit
eū viuere. Et ille quidem ex/
cutiens beſtiam in ignem ni/
hil mali paſſus eſt. At illi exi/
l ſtimabant eū in tumorem cō/
m uertendum ꝛ ſubitō caſurum
n et mori. Diu autem illis expe
ctantibus ꝛ videntibus nihil
o mali in eo fieri: cōuertentes
ſe dicebant eū eſſe deum. In
p/q locis autem illis erant predia
principis inſule nomine pub/
r lij: qui nos ſuſcipiens triduo
benigne exhibuit: Cōtigit au/
s tem patrem publij febribus ꝛ
t dyſenteria vexatū iacere. Ad
quem paulus intrauit: ꝛ cum
orasset ꝛ impoſuiſſet ei man⁹
v ſaluauit eū. Quo facto ꝛ om/
nes qui in inſula habebāt in/
firmitates accedebant ꝛ cura
bantur. Qui etiam multis ho
noribus nos honorauerūt: et
nauigantib⁹ impoſuerūt que
x neceſſaria erant. Poſt mēſes
autem tres nauigauimus ī na
y/z ui alexandrina: que in inſula
a/b hyemauerat cui erat inſignē
caſtrorū. Et cum veniſſemus
c ſyracuſam/ manſimus ibi tri/
d duo. Inde circūmlegētes de
e uenimus regium: ꝛ poſt vnū
f diem flante auſtro ſecūda die
g venimus puteolos: vbi inuē/
tis fratrib⁹ rogati ſumus ma/
nere apud eos dies ſeptem: ꝛ
ſic venimus romam. Et inde
h cum audiſſent fratres occur/
i rerunt nobis vſqz ad apij fo/
k rū: et tribus tabernis: Quos
cum vidiſſet paulus gratias
l agens deo accepit fiduciam.
m Cūm veniſſemus autem ro/
n mam permiſſum eſt paulo
o/p manere ſibimēt cum cuſtodiē
q te ſe militē. Poſt tertium au/
r tem diem conuocauit primōſ
iudeorum. Cunqz veniſſent
dicebat eis: Ego viri fratres
nihil aduerſus plebem faci/
ens aut morem paternū/ vin/
ctus ab hieroſolymis tradu⁹

Et cū euaſiſſem⁹ ꝛc. ¶ Expoſitio Ca. XXVIII. Hoc capitulū diuiditur in tres partes. In prima di/citur de noīe ꝛ habitatoribus inſule humane excipiē/tibus naufragium paſſum: et vipera que adheſit manui pauli ſarmenta colligētiſ vt ignem faceret: qua excuſſa illeſus extitit mirantibus cūctis.

In ſecūda de parte principis inſule oratione pauli a febrib⁹ ſanato ꝛ multis alijs infirmis/ ꝛ de profe/ctu in naue alexādri/na ꝛ aduentu romā ꝛ occurſu fratrum: ibi: In locis autem. In tertia de couo/catione iudeorꝫ: qui/bus expoſita cauſa ſua predicationē nō recipientib⁹ confutat eos Eſaie teſtimo/nio predicans libere gentibus ad ſe veniē/tibus: ibi: Cum au/tem veniſſemus ꝛc. Dicit ḡ: a ¶ Et cū euaſiſſem⁹ ꝛc. b ¶ Miletū/ vel mi/litene: nō mitilene vt qdā volūt: qd eſt nomen cuiuſdam ci/uitatiſ nō inſule. Uo/lunt etiam quidam hanc eſſe inſulam in qua predicauit iohā/nes .ſ. aſiā minorē: qd eſſe nō poteſt: qꝛ illa nō eſt ſicilie op/poſita ſicut iſta. c ¶ Barbari/ habitatores inſule. d ¶ Pyra/ maſſa vel ſtrue li/gnorꝫ: a pyr qd ē ig/nis: ſm alios nomē eſt ligni. e ¶ Reficiebant/ igne. Cōtra. Refectio eſt deper/ditorꝫ reſtauratio: ſ ignis conſumit: ḡ ꝛc. Sol. Duplex eſt vnctio vel refectio/ materialis ꝛ formalis: ſm primā ignis nō nu/trit vl' reficit: ſ ſm ſecūdā: qꝛ calor exterior exci tat calorē na/turalem interiorem. f ¶ Sarmentorꝫ: ramos vinearum ap/tos igni. g ¶ A calore: fugiens nimiū calorem: quia tēpera/tum diligit naturaliter. h ¶ Inuaſit: non deſtruxit. i ¶ Homicida: quem ſciebant debere mori. k ¶ Ultio: diuina. l ¶ In tumorem: ſm morē percuſſorū a ſerpente. m ¶ Et ſubito: cito poſt: qꝛ venenū ſucceſſiue operatur. n ¶ Expe/ctantibus/ credentibus paulum mori. o ¶ Conuerten/tes/ facies adinuicem vertentes. Myſtice. Rab. Egreſſus de mari apl's ignē accēdit: quia corda que vndis tempeſtatū eripit: docendo amoris igne calefacit: ſarmēta exhortationis verba de ſcripturis/ qſi vineis excerpta. Hac flamma pulſus diabolus de cordibus fideliū/ doctores perfundit veneno pſe/cutionū vt eorum opera impediat: ſed ipſo igne comburitur: quia eiſdem virtutibus quibus ſancti pficiunt/ impij cum au/ctore ſuo inuidendo deficiunt. Eſa. xxvj. b. Uideant ꝛ confū/dantur zelantes populi: ꝛ ignis hoſtes tuos deuoret. p ¶ In locis ꝛc. Scda pars. q ¶ Predia/ vinee vl' agri. s ¶ Febribus/ a feruore dictis. t ¶ Et dyſenteria: que eſt paſſio inteſtinorꝫ cū pfluuio ventris. r ¶ Triduo benigne. for/te: qꝛ audiuit miraculū de vipera. v ¶ Saluauit eū. Que/rit H. Cur infidelē egrū ſanans trophimū reliqt infirmū mi/leti. ij. Timoth. vlt. d. Et timotheū ſimilit infirmū. j. Ti/moth. v. d. fideles nō curat. Sol. Quia ille p miraculū foris ſanādus erat q intus nō viuebat: hoc nō indigebant diſcipuli ſalubrit viuētes. x ¶ Poſt mēſes: ex q pmū venerāt d aſia: vel illā intrauerat in/ſulā. Querit de illis ſanatiſ/ aut receperūt fidē/ aut nō: ſi ſic de/buit ſcribi: ſi nō vide/tur ſctm̄ dare canib⁹ Mat. vij. a. Rñſio. Probabile videt q ſic: ſed qꝛ paul⁹ ñ fu/it in eis niſi nūciator fidei et qſi in trāſitu: nec poſtea ad eoſ cō/firmādos rediit: non curauit lucas ſcribe/re: ſ reliqt illi q eos i fide poſtea ɔfirma/uit. y ¶ Alexādrina/ altera. z ¶ Inſula/ militene. a ¶ Cui/ inſule. b ¶ Inſigne caſtrorꝫ: qꝛ forte aliq caſtra olim fuerūt ibi fūdata. Ul' Cui: naui quia ſub forma caſtrorꝫ inſig/nia velis erāt itexta nautarum. Uel/ Caſtrorꝫ/ ipſi armati. Uel/ Caſtorꝫ/ ſine .r. H. Gemini caſto/res ſunt caſtor ꝛ pol/lux: qs iō gētileſ i ma/ri deos vocāt: qꝛ in pdigijs nautarꝫ ſi ſo/le ſtelle apparuerint i naui vel antēnis pe/riculoſi: ſi vo gemine pſperi curſus ſūt nū/cie. Alia lra: Cui erat ſignū iouis filij: qꝛ ſm fabulas iupit in ſpecie cygni cognoſcēs ledā/ genuit ex ea duo oua: de vno nata ē helena: de altero iſti caſtor ꝛ pollux. c ¶ Syracuſam: ſicilie ciuitatē. d ¶ Circū/legētes: circa ſiciliā nauigātes. e ¶ Regiū/ aliā ciuitatē ſicilie. f ¶ Flāte auſtro: q indigebāt romā ituri. g ¶ Puteolos/ inſulā. Multi legūt puteoloſū: Et ē loc⁹ vltra romā vbi virgili⁹ fecit balnea medicinalia ſingul' iſcpta titul'/ vt dicit: ɔ quā .ſ. valerēt egritudinē: vñ inuidētes ſalernitani ſupuenien/tes in manu forti titulos deſtruxerūt edificia mutilantes. h ¶ Fratres: chriſtiāi rome habitātes. Uñ patet paulū nō pmū pdicaſſe romanis. i ¶ Apij forꝫ: ab apio claudio ɔſtructum primū mari. k ¶ Et trib⁹ tabernis: trib⁹ domib⁹ i litore poſitiſ ex vno fūdamēto edificatiſ. l ¶ Accepit fiduciam. Glo. Minuſ timuit: ḡ p⁹ timebat: ſi mortē/ hoc erat ipfectio/nis: ſi ne romani ɔuerterent/ hoc erat icredulitatiſ ɔ pmiſſū ſi/bi a dño. ſ. xxiij. c. Sol. Nō ppt ipſam ɔuerſionē timuit ſed ppt modū ɔuertēdi in q morā timebat: ſ nunc fiduciā accepit de celeri ɔuerſiōe. m ¶ Cū aūt veniſſem⁹. Tertia pars. n ¶ Permiſſū. Glo. A pncipe pegrinorꝫ: cui pegrini cōmen/dabant. o ¶ Sibimet: nō cū ceteriſ pegrinis. p ¶ Cuſtodiēte: donec daret in man⁹ romanorꝫ. q ¶ Milite: forte de militib⁹ liſie tribuni vel pſidū felicis ꝛ feſti. r ¶ Primos iu/deorum/ timens

deorum: timens ne forte de iudea mandaſſent eis vt eum in dolo occiderent. a Romanoꝝ: id eſt preſidis miſſi a romanis. b Qui cum īterrogatione/ quid cōmiſiſſē. c Accuſare/ corā ceſare. d Propꝫ hāc igiꝫ cām: qꝛ nulla cā mortꝭ ē in me. e Propꝫ ſpē/ reſurrectionis. f Iſrael: quā habēt meliores q̄ ſit i iſrael. g Nos neqꝫ litteras. Sꝫ videꝫ ꝙ ſic. Dicit enī in hiſtoriꝭ ꝙ eo tē pore quo traditus ē paulus iulio centurioni. ſ. xxvij. a. miſerunt iudei romam contra agrippam accuſanteſ eum de multis/ maxime quia hiſmaelem qui nō erat de genere aaron inſtituerat ſummū ſacerdotē. Et videtur ꝙ eodem modo ſcripſerunt contra paulum. Sol. Immo iō omiſerūt ſcribere cōtra paulum: quia ꝑ hoc poſſet impediri malus negocium qđ habebāt ꝯtra agrippam: Uł forte tunc facili⁹ liberareꝫ paulus/ agrippa pro ipſo teſtificante: Uł ſi forte ſcripſerunt nondū venerat romam nūcius. h De ſecta chriſtianorum. i Cum conſtituiſſent autem illi/ iudei: vel/ illi/ paulo. k Conſentiētes fideles et increduli. l Spiritusſāct⁹. B. Hic aſſerit Eſa. vj. c. dictum eſſe a dño: ex q̄ oſtēdiꝫ vna eſſe voluntas ⁊ natura dñi ⁊ ſpiritusſancti ⁊ in nomine ſpiritusſancti dñi quoqꝫ nomen intelligi. m Uade: dicitur chriſto vel cuilibet doctori. n Aure/ exteriori. o Audietis/ doctrinā. p Et non intelligetis/ aure interiori. q Uidebitis/ ſigna. r Et non perſpicietis/ quid ſigna portēdant. s In craſſatum/ ingroſſatum ⁊ induratum. t Grauiter: quia ſurdi. v Ne forte. B. Ne putetur craſſitudo cordis ⁊ grauitas aurium nature eſſe non voluntatis: ſubdiꝫ culpam liberi arbitrij. Ne forte: q̄ſi precedentibus meritis ipſi cauſa fuerunt vt deus eis oculoſ clauderet. Et ſic li/ ne forte/ legiꝫ negatiue: Uł poteſt legi affirmatiue et cōtinuari ei qđ preceſſit ſic: Quaſi/ m Uade ad pplm/ et īpropera eis pctā eorum. v Ne forte: Ne pro an: q̄ſi ſi forte vel ſic audiant. x Et conuertantur: q̄ſi ſi intelligerent cōuerterenꝫ. Cōuertantur/ ꝓpter preparationē q̄ poteſt eſſe ab homine aſſanationem: ſed perfectam conuerſionem precediꝫ ſanatio. Qui enī prius conuerſus non fuerit/ perfecte ſanari nō poteſt. Simile dicitur de iudeis: Ioh. ix. g. y Salutare/ chriſt⁹ vel euangelium. z Et ipſi/ gentes. ſ. a Audient/ aure interiori non vt iudei. b Conductu/ hoſpitio qđ conduxerat. Uel ſm Rab. In libera cuſtodia per quam conducebatur vel in ſua conductione qua contra iudeos diſputabat. Sed mirum videtur: quomodo nero tam propitius fuit paulo. Rab. Nondum regnauerat niſi per duos annos ⁊ nondū ita excreuerat malicia eius/ ſicut excreuit poſtea: ⁊ de controuerſia iudeorum contra gentiles non multum curabat. Hu⁹ enī regni anno ſecundo in quo feſtus iudee ꝓcurator felici ſucceſſit/ qui erat a paſſione chriſti viceſimuſq̄ntus venit romam paulus/ ſm Rab. Nero autem necdum bene confirmatus in regno/ prius ꝑmiſit paulū eſſe rome ſub libera cuſtodia vt q̄cquid vellet ageret toto biennio: ⁊ poſtmodum liberius permiſit: vt in partibus occidentiſ euangelium predicaret per decēniū: quo expleto creſcente neronis malicia/ ⁊ apoſtoli fama prius in carcere neroniſ miſſus: vbi plures de familia eiꝰ cōuertit: et ſenece magiſtri eius familiaritatem obtinuit: et ipſo anno decollatus ē .ſ. triceſimoſeptimo a paſſione: ⁊ neronis quartodecimo additis ad vigintiqꝫ annos a paſſione/ duobus annis regni ipſius iam elapſis: quādo venit apoſtol⁹ ⁊ biennio libere cuſtodie in roma ⁊ decennio predicationis in occidente. Sed ſm B. triceſimonono anno a paſſione/ paſſi ſunt petrus ⁊ paulus: ſicut probatum eſt. ſ. xv. Et ipſe fuit neronis vltimus: Non enī ſunt audiēdi qui dicunt apoſtolos eodem die āno reuoluto paſſos rome: ſed eodem die ⁊ eodem anno ſicut dicit magiſter in hiſtoriꝭ. Unde de ipſis canitur: Glorioſi principes terre ⁊c. c Et ſuſcipiebat: non tm̄ iudeos/ ſed etiam gentes quas ſupra dixit ſaluādas reprobatis iudeis. d Sine prohibitione: quia nec rome nec i partibus occidentis prohibitus eſt predicare euangeliū: vſqꝫ ad quartumdecimū neronis annum: in quo tentus eſt: ⁊ martyrio coronatus: Amen.

a ſum in manus romanorum:
b Qui cum interrogationē de
me habuiſſent/ voluerunt me
dimittere: eo ꝙ nulla cauſa eſ
ſet mortis i me. Contradicē
tibus autem iudeis/ coactus
ſum appellare ceſarē: non q̄ſi
gentem meam habens aliq̄d
c d accuſare. Propter hanc igi
tur cauſam rogaui vos vide
e re ⁊ alloqui. Propꝫ ſpem enī
f iſrael catena hac circumdat⁹
ſum. At illi dixerunt ad eum:
g Nos neqꝫ litteras accepimus
de te a iudea: neqꝫ adueniens
aliquis fratrum nūciauit aut
locut⁹ eſt quid de te malum.
Rogamus autem a te audire
h que ſentis. Nam de ſecta hac
notum eſt nobis: quia vbiqꝫ
i ei contradicitur. Cum conſti
tuiſſent autem illi diem: vene
runt ad eum in hoſpitiū pluri
mi: quibus exponebat teſti
cans regnū dei ſuadenſqꝫ eis
de ieſu ex lege moyſi ⁊ ꝓphe
tis a mane vſqꝫ ad veſperam.
Et quidam credebant his q̄
dicebantur: quidam vero nō
credebant. Cumqꝫ inuicē non
k eſſent conſentientes: diſcede
bant/ dicente paulo vnum ver
l bum: Quia bene ſpiritusſan
ctus locutus eſt per eſaiam ꝓ
phetam ad patres noſtros di
m n cēs: Uade ad pplm iſtū ⁊ dic
o p ad eos. Aure audietis ⁊ nōn
q intelligetis: ⁊ videntes vide
r bitis ⁊ nōn perſpicietis. In
s craſſatum eſt enim cor popu
t li huius: ⁊ aurib⁹ grauiter au
dierunt: ⁊ oculos ſuos com
v preſſerūt ne forte videāt ocu
lis ⁊ auribus audiant ⁊ corde
x intelligant et conuertantur
et ſanem eos. Notum ergo ſit
vobis quoniam gentibus miſ
y z ſum eſt hoc ſalutare dei: et ip
a ſi audient. Et cum hec dixiſ
ſet: exierunt ab eo iudei mul
tam habentes inter ſe queſtio
nem. Manſit autem biennio
b c toto in ſuo conductu: ⁊ ſuſci
piebat omnes qui ingredie
bantur ad eum: predicans re
gnum dei: ⁊ docens que ſunt
de domino ieſu chriſto: cum
d omni fiducia ſine ꝓhibitione.

G Eſa. 6. Matt. Mar. Luc. Ioh.

Explicit liber Actuū apſtoꝝ.

Explicit Poſtilla dñi Hugonis Cardinalis: ſuper Actus apoſtolorum.